BEBUQUIN

CARL EINSTEIN

Çeviren: Elvan Kıvılcım

ENCORE KLASİKLERİ 1

ENCORE

CARL EINSTEIN

1885'te Almanya'nın Rheinland Westfalen eyaletinin Neuwied kentinde, Yahudi bir ailenin oğlu olarak dünyaya geldi. Döneminin önemli edebiyat ve sanat eleştirmenlerinden biriydi. Çeşitli yayınlarda George Grosz ve Geroges Bataille ile birlikte çalışmıştır. Avangart akım üzerinde önemli bir etkisi olan yazarın *Negerplastik* isimli kitabı, Avrupa'da Afrika sanatı üzerine yayınlanan ilk önemli ve çığır açıcı eserdir. *Bebuquin* ise ilk dışavurumcu anti-roman olarak kabul edilir.

İspanya İç Savaşında Franco karşıtı cephede savaşan yazar, anarşist aktivist Carl Einstein, II. Dünya Savaşı sırasında bir süre Fransa'da bir toplama kampında kalmış ve salıverildikten sonra Nazilerden kaçmak için İspanya'ya geçmeye çalışırken başarılı olamayınca, 5 Temmuz 1940'ta -tıpkı Walter Benjamin gibi- Pirene Dağları'nda intihar etmiştir.

BEBUQUIN

BEBUQUIN

Mucize Heveskarları ya da Ucuz Eğlenceler
Bir Prolog

CARL
EINSTEIN

Çeviren: Elvan Kıvılcım

ENCORE KLASİKLERİ 1

Bebuquin © Encore, Birinci Basım Şubat 2016
Bu kitabın tüm hakları Encore Yayınları'na aittir.

Encore Yayınları
Tekrar Yayıncılık Bilişim ve Tic. Ltd. Şti. Sertifika No: 29423
Asmalımescit Mah. Meşrutiyet Cad. No: 35/5
Beyoğlu İstanbul
iletisim@encorekitap.com
www.encorekitap.com

ISBN 978-605-9949-37-8
Yayıma Hazırlayan: Müge Karahan
Kapak Tasarımı: Cemal Gürsel Soyel
Baskı: Pasifik Ofset, Cihangir Mah.
Güvercin Cad. No:31/1 34310
Haramidere İstanbul Tel: 0212 412 1777
Sertifika No: 12027

Önsöz[*]

Georges Didi-Huberman'ın da belirttiği gibi, geçen yüzyılın ilk yarısında, iki savaş arasındaki dönemde söz almış ve hayli ilginç savlar ileri sürmüş olan maverick entelektüellerden biri olan sanat tarihçisi ve eleştirmeni, yazar, anarşist aktivist Carl Einstein söz konusu savlarıyla imge, görme ve algı konusundaki yerleşik düşünceleri kökten sarsmıştı.

Carl Einstein dışavurumculuk, dadacılık ve kübizm gibi yirminci yüzyıl başlarının avangart akımlarını destekledi, bunlardan bazılarına katıldı ve gelişmelerinde etkili oldu. Batının kavramsal kültürünü, görme biçimlerini, sembolik dilini eleştirdi.

Babası Daniel Einstein Yahudi cemaatinde çok saygınlık kazanmış bir eğitimciydi, dini eğitim veren bir

---

* Bu metin Halil Turhanlı'nın *Gerçeklik ve Geleneğe Karşı* kitabında "Carl Einstein ve Afrika Heykelleri" adıyla yayımlanmıştır. Encore Yayınları, Şubat 2015, s. 49.

okulun yöneticiliğini yapıyordu. Ama zamanla, o saygın ve çalışkan adamın zihni çok yoruldu, ruhen çöktü. Hayatı bir akıl hastanesinde noktalandı.

Babası öldüğünde Carl Einstein on beş yaşındaydı. Tek romanı *Bebuquin*'in umutsuzluk ve kuşku içinde ölen kahramanında hem babasından, hem de kendinden bir şeyler vardır. Babasının ölümünden kırk yıl sonra, Nazilerin eline düşmemek için intihar etti. (Walter Benjamin'inkine benzeyen bir ölüm).

Berlin'de felsefe eğitimi gördü. Simmel, Nietzsche ve Bergson'dan etkilendi. Dışavurumcu akımın dergisi *Aktion*'da yazılar yazdı. Birinci Dünya Savaşı sonlarında Belçika'da isyan eden askerler arasındaydı, isyancıların kurduğu Devrimci konseylere katıldı. Birkaç ay sonra da Spartakist ayaklanmada yer aldı. Ayaklanmanın hunharca bastırılmasının ardından kanlı biçimde tutuklanacaklar listesinde adı olduğu için aylarca yeraltında saklandı. İspanya İç Savaşı'nda, Durutti Dostları'na katıldı, anarşistlerin saflarında savaştı. Temsili sisteme, parlamentarizme karşı derin kuşku besleyen bir anarşistti.

1912'de yayımlanan romanı *Bebuquin* dışavurumcu edebiyatın örneklerinden sayılır. *Bebuquin*'i farklı okuyan kimi eleştirmenler de bu romanın kübist sanatın edebiyattaki bir karşılığı olduğunu, yazarın analitik kübizmin temel ilkelerini anlatıya uyguladığını ileri sürmüşlerdir. Başka roman yazmayan Einstein öykü yapısının, olay

örgüsünün ve hatta karakterlerin psikolojisinin önemli olmadığını vurgular; şansı öne çıkarır. Bir kurmacanın farklı yönlerde ilerleyebileceğini, değişik biçimlerde sonuçlanabileceğini düşünür. Dahası, edebiyatı metaforik kültüre dahil olduğu için eleştirir.

Aslında, yazılı metne karşı tutumu kavramsal süreçlerin işleyişini parodileştiren, görsel dili yazıya tercih eden dadaistlerinkine çok benzer. O da, dadaistler gibi, dili kültürel olarak belirlenmiş sembolik anlamlarından kurtarmaktan, linguistik göstergeleri özgürleştirmekten yanaydı. Sözcüklerin rastlantıya, olumsallığa açıldığı bir dilden, böyle bir dile dayalı şakacı bir iletişimden yanaydı.

Negerplastik, romanından üç yıl sonra, 1915'de yayımlandığında Einstein cephedeydi. O zamana değin Batılı sanat tarihçilerince Afrika heykelleri (genelde sanatı) tarih dışı toplumların, kabilelerin tapınma nesneleri, pagan inançların fetişleri olarak görülmüş, inceleme konusu yapılmamıştı. Daha doğrusu Afrika heykelleri sanat tarihinin değil, etnografyanın konusu sayılmıştı.

Einstein şimdiye değin yapılanlardan çok farklı bir yol izliyor, Batı dışındaki sanatlara etnografik yaklaşımı, evrimci ve ilerlemeci paradigmayı reddediyor ve Afrika heykellerini sanat eseri, estetik form ve anlatım olarak kabul ediyor, estetik ölçütlerle değerlendiriyordu. Bununla da yetinmiyor, Alman kolonyalizmini eleştiriyordu.

Einstein'ın temel eleştirisi Batı'nın Rönesans'tan yirminci

yüzyıl başlarına uzanan tarihsel zaman içinde gelişen görme biçimine, perspektifine yönelmişti. Batı'da yaygın düşünce görmenin rasyonel bir etkinlik olduğudur. Einstein bu nedenle Batı sanatındaki perspektifi "bilimsel fetiş" (*wissenschaftliche Fetisch*) olarak niteliyor, görme deneyimini Batı'nın metafor kültüründen kurtarmak istiyordu.

Negerplastik karamsarlığın egemen olduğu bir entelektüel ve politik iklimde, Weimer Almanya'sının giderek koyulaşan kasvetli atmosferinde yazılmıştı. Einstein bütün bu itirazlarının, eleştirilerinin ötesinde modernite-ye, modernitenin doğurduğu ruh haline tepki veriyordu. Fakat modernitenin bunalımını geleneğe dönüşle aşmayı önermiyor, çareyi gelenekte görmüyordu. Önerdiği ilkellikle diyalojik ilişki içinde olan, ilkelliği içeren radikal bir karşı-modernizmdi.

Şunu da vurgulamak gerekiyor: Einstein için ilkel terimi modern öncesi anlamına gelmiyordu. Kültürlerin özgün bir boyutunu, belirli bir algı tarzını ve optik deneyimi ifade ediyordu. Esasen, modern sanat tarihi de farklı optik deneyimlerin, kolektif bellekle bağlantılı kültürel birer inşa olan değişik görme biçimlerinin çatışmasının tarihiydi.

Yirminci yüzyılın ruhsal gücünü yitirmiş Batı sanatındaki boş formalizme karşıydı. Ona göre form kolektif algıyı yansıtan, toplumsal davranışı belirleyen komünal bir yapıydı. İlkel sanatta formun bu özelliği belirginlik

kazanıyordu. Gündelik hayatın içinde olması, hayatla bütünleşmesi ilkel sanatın önde gelen özelliklerinden biriydi. Bu bütünleşme insan deneyiminin kutsal çehresini vurguluyordu ama sofuca bir hayatın ifadesi de değildi. İlkel sanat etkin bir şiddet boyutu da içeriyordu.

Einstein, Afrika sanatının modern yenilikçi okullar, avangart akımlar üzerindeki etkisini ele aldı. Afrika heykeli ile kübist resim arasında kimi yakınlıklara dikkat çekti. Kübizme teorik temel sağladı. Afrika sanatı konusunda önyargıların henüz etkili olduğu yirminci yüzyıl başlarında kübist sanatçılar bu sanatı incelemişlerdi. Kübist resimdeki uzama ilişkin algı metafiziği Afrika heykelindeki algıyla örtüşüyor, izleyicinin (alımlayıcının) psikolojisini üç boyutlu mekanla bütünleştiriyordu. Nesne ve özne ayrımını ortadan kaldırıyor, bilinç ve onu kuşatan dünya arasındaki yarılmayı aşıyor, insan (zihin) ve doğa ilişkisinde aracılık yapıyordu. Sonuçta, Picasso, Braque gibi sanatçılar analitik kübist imgelerle görmeyi ve görmenin işlevini değiştirmişlerdi.

Halil Turhanlı

Andre Gide için

1906-9

Birinci Bölüm

Sarı renkli lambanın cam kırıkları kadının sesiyle birlikte şangırdadı: "Annenizin hayaletini görmek ister misiniz?" Telkâri işi keline titrek bir ışık damlayan genç adam, kişiliğine dair tüm saptamaları savuşturmak istediğinden korkuyla kenara çekildi. İçinde on beş profesörün söylevlerinden daha fazla gözlem barındıran dev aynasının bulunduğu köşeden de kaçtı. Yerçekimsiz Ortam Sirkinden de paçayı kurtarmayı başarmış ancak bunu yapmakla hayatının çözümünü de elinden kaçırdığını bir tebessümle kavramıştı. Başını gururla yana eğip Dilsiz Esrimeler Tiyatrosundan da kendini sakındı: Ne de olsa tüm esrimeler uygunsuzdur, esrime yeteneklerimizi rezil rüsva eder, diye düşünerek gişesinde iri cüsseli bir hanımın çıplak oturduğu Ucuz Eğlenceler Müzesine yöneldi. Kadın o kadar iri yarıydı ki, iskemleye değil de enginlere yayılarak dışarı sarkan kaba etlerinin üzerine oturmuştu. Geniş kenarlı, sarı tüylerle bezeli bir şapkası vardı.

Zümrüt renkli jartiyer çoraplarının koltukaltlarına dek uzanan bağcıkları bedenini pek heyecan uyandırmayan arabesklerle süslüyordu. Fok balıklarınınkine benzeyen ellerindeki kırmızı yakutlar baş aşağı etrafa göz kırpıyorlardı. "İyi akşamlar, Bay Bebuquin" dedi kadın. Bebuquin, cılız aydınlatmalı odaya girdi. Odanın tam ortasında kırmızı rujlu, kaşlarına kalem çekilmiş, kocaman bir oyuncak bebek duruyordu. Bebeğin yüzünde, eliyle kimselere gönderemediği bir öpücük donup kalmıştı. Bu zevksizlikten memnun kalan genç adam bebekten birkaç adım ötedeki iskemleye oturdu. Zevksizlikte kendisine bu kadar çekici gelenin ne olduğunu bilmiyordu. Sakin ve dostane, ama çok da umurunda olmayan bir uyuşukluk buluyordu zevksizlikte. Onu buraya çeken, huzur dolu ve beylik tebessümlerle bilincini uyuşturan bu tuhaf koşullardı. Henüz hoş bir insan sıfatını hak edecek denli ölmediği için, cansız şeylerin huzuru onu çileden çıkarıyordu. Oyuncak bebeğe bağırıp çağırdı, küfürler yağdırdı ve iskemlesinde oturan bebeği tuttuğu gibi kapı dışarı fırlattı. Şişko hanım da bebeği düştüğü yerden itinayla kaldırıp aldı. Bebuquin boş odaya geri döndü: "Bir kopya istemiyorum, etki altında kalmak da istemiyorum, kendimi istiyorum. Ruhumdan çok özgün, eşsiz bir şey ortaya çıkmalı, bu şey özel hava sahasındaki deliklerden ibaret olsa bile. Şeylerle ne yapacağımı bilemiyorum, bir şey tüm şeyleri beraberinde getiriyor. Her şey akış halinde;

üstelik ne korkunçtur bir noktanın sonsuzluğu."

Şişko hanım, yani Bayan Euphemia ondan devam etmesini istirham ederken daha da şişko bir adam Bebuquine seslendi:

"Delikanlı, siz gidip uygulamalı bilimlerle uğraşsanıza."

Genç adam üzülerek fark etti ki, gönlünü eğlendirmek için geldiği yerde, bir başkasının eğlencesi olmuştu. Haykırdı:

"Ben bir aynayım, kımıldamam, sokak lambası altında ışıldayan su birikintisiyim, yansıtırım. Fakat bir aynanın kendisini yansıttığı görülmüş şey midir hiç?"

Çam yarması ona acıma dolu bir bakış fırlattı. Küçük bir kafası vardı ve şahane bir oymacılık eseri olan takılarla bezeli gümüş rengi bir kafatası; zarif pırıltılar saçan değerli taşlar kafatasına özenle yerleştirilmişti. Giorgio oradan tüymek istedi ama Nebukadnezar Böhm öfkeyle ona bağırdı:

"Seni hayvan, benim hava sahamda ne diye zıplayıp duruyorsun?"

"Özür dilerim, bayım fakat hava sahanız sizinle hiç ilgisi olmayan bazı etkenlerin ürünü."

"Öyle olsa bile," diye nazikçe karşı çıktı Nebukadnezar,

"bu bir iktidar sorunu, adını koyup kendini inandırma meselesi."

Bebuquin olduğu yerde doğruldu.

"Belli ki, Saksonyalısınız ve Nietzsche okumuşsunuz. Zaten o da polis olmasına izin verilmediği için aklını kaçırmış ve psikolojik inceliklerle dolu kitaplar yazmak zorunda kalmıştı."

Bayan Euphemia beylerden, ruhuna karşı daha rasyonel davranmalarını rica etti. Ayrıca canı gece kulübüne gitmek istiyordu. Her iki adam da başlarıyla ona onay verince hep beraber ahşap merdivenlerden paldır küldür aşağı indiler.

Euphemia abiye mantosunu aldı ve Nebukadnezar da eline geçirdiği bir megafonla uçsuz bucaksız samanyoluna doğru bir nara savurdu:

"Mucize arıyorum." Süs köpeği megafondan dışarı yuvarlandı; Euphemia yüzünde mutlu bir tebessümle yanlarına geri döndü.

"Hayatım," diye seslendi Nebukadnezar, "erotik şeyler heveskarları mest eder; fakat hazırladığım bir sonraki kültür sayfasında sizin tanıtımınızı yapacağım. Kadınlar daima aynı şeyi sundukları için insanı hep çok yorarlar; bizlerse, bütünüyle farklı iki bedenin aynı merkeze sahip

olduğuna bir türlü inanmak istemeyiz."

"Elvada! Gözlemlerinizi davranışlarınızla ispatlamaktan sizi alıkoymak istemem."

Euphemia şişkodan otele gidip yiyecek içecek bir şeyler almasını rica ettikten sonra yeniden köpeğiyle ilgilenmeye koyuldu; onun başına gelenleri duymuştu. Şişko, önce bir ağaca tutundu, sonra da kendi boğazını sıktı. Ardından, o da köpekle ilgilenmek için dışarı çıktı.

Nebukadnezar başını Euphemia'nın devasa memelerine yaklaştırdı. Başının üzerinde bir ayna asılıydı. Kadının göğüslerinin, önce kendi kafasındaki yontulmuş değerli taşlarda çeşitli tuhaf şekillere ayrıştığını, sonra da o güne kadar hiçbir gerçekliğin kendisine göstermemiş olduğu bu şekillerde infilak ettiğini gördü. Oymalı kakmalı gümüş, şekillerin pırıltısını hem parçalıyor hem de onlara ayrı bir incelik kazandırıyordu. Nebukadnezar, gerçekliği parçalara ayırıp incelemekte gösterdiği maharetten, ruhunun gümüş ve değerli taş, gözlerininse ayna olu-şundan açgözlü bir haz duyarak aynaya bakıyordu. "Bebuquin!", diye bir çığlık atıp yere yıkıldı, çünkü şeylerin ruhunu taşımaktan hâlâ vazgeçemiyordu. İki el onu ayağa kaldırdı ve iki iri memenin üzerine bastırdı; uzun saç tutamları gümüş kafatası üzerine dökülüyor ve her tutam bin bir şekle bürünüyordu. Kadını anımsayınca, değerli taşların

parıltısının ona ulaşmasına engel olduğunu canı sıkılarak fark etti; iki gerçekliğin çatışması altındaki bedeni neredeyse patlamak üzereydi. Sonra birden içini neşe kapladı, çünkü gümüşten beyni tüm suretleri daha yüce bir güce dönüştürerek onu neredeyse ölümsüz kılıyor, değerli taşların mükemmel kesimleri ve bütünüyle mantığa uygun işlemeleri sayesinde düşünmesine engel olabiliyordu. İşleme biçimlerinin de yardımıyla yeni bir mantık inşa edebilirdi ve bu mantığın belirgin sembolü de kapsülün üzerindeki çizikler olacaktı. Kendini güçlenmiş hissetti ve bambaşka, her daim yeni zevklerle dolu, her daim yeni bir dünyanın varlığına inandı. Bedeninin neredeyse unuttuğu, acı içinde kıvranmasına neden olan, gözle görülür dünyayla yıldızı hiç barışmamış şeklini artık algılayamıyordu.

"Beni kötüye kullanmayın, lütfen." Bebuquin'in ince sesi aynada yankılandı. "Eşyaların sizi bu denli heyecanlandırmasına izin vermeyin; yeni bir şey değil, yalnızca bir kombinasyon bu. Yanlış şeylere hiddetlenmeyin. Neredesiniz peki? Kendimizi kaybetmemiz olacak şey değil. Tüm mesele, nedenselliğe uygun şekilde gözler önüne seriliyor. Evet, mantık bizi bir kere azat etse, hangi noktada tekrar işe karışırdı acaba? İkimiz de bilmiyoruz bunu. İşin en iyi tarafı da burada zaten. Az kalsın aklınızı kaçırıyordunuz ya, işte az kalsın bu yüzden özgün olacaktınız. Haydi, ortak yalnızlığın şarkısını söyleyelim. Özgünlük

arayışınız içinizdeki arsız boşluktan kaynaklanıyor; benimki de öyle. Sözü daha fazla uzatmadan izninizi isteyeceğim. Ondan sonra siz de kendi içinize ayna tutabilirsiniz. Bakın, işte bu bir noktadır. Fakat şeylerin de artık bize bir faydası yok."

Tül perdeler kapatılır.

İkinci Bölüm

Bebuquin yastıkların üzerine kapanıp acı çekti.

Öncelikle, acı çekmenin ne demek olduğunu, acıdan kendisine ne gibi bir varlık nedeni ve gaye çıkartabileceğini keşfetmeye girişti. Fakat bunların hiçbirini bulamadı çünkü acısını parçalara ayırdığında tek bulduğu şey, acıyla uzaktan yakından ilgisi olmayan temel nedenler ya da -daha doğru bir deyişle- başkalaşımlardı. Önce acının sevincin bir uyaranı, hoşa giden bir rahatlama olduğunu, ardından hiçbir yerde acı olmadığını, tüm bu yakıştırmaların gülünç ve ahmakça bir kafa karışıklığından kaynaklandığını fark etti; mantıki şeylerin manevi şeylerle hiçbir alakası yoktu. Yanlış bir muhakemeydi bu. Ona göre, resimlerinde erdemi sarışın bir sürtükle temsil eden bir ressam kadar kötüydü mantık.

"Mantıklı olanın hatası, asla simgeselin yerine bile geçememektir. Siz aptalların anlaması gereken şey, hiçbir

gerçeğe dayanmayan mantığın olsa olsa bir tarz sayılabileceğidir. Eserleri, mantıki biçimler kullanarak, mantıkla yaratmak gerekir; tıpkı süsleme sanatçıları gibi. Fantastik olan mantıktır, bunu anlamak zorundayız."

Sürekli onu ele geçirmek isteyen eşyaları, bu eşyaları simgeselliğiyle nasıl yok ettiğini ve her şeyin nasıl da yalnızca yok edişte var olduğunu düşündükçe üzerine bir kasvet çöktü. Bu noktada, estetik olan her şey için bir mazeret buldu fakat aynı zamanda artık nihai bir amaç göremediği için de bireysel olanı reddetmesi gerekiyordu. Deliliğe karşı büyük bir özlem duydu, fakat dizginlenmemiş insanlığından geri kalan parçası için çok korkutucuydu bu. Ona öyle geliyordu ki, tek çaresi şöyle doğru düzgün bir iç sıkıntısı yaşamaktı; fakat hayat dolu Schopenhauer gibi bir sistemi sinsice meşrulaştırmak için değil. Ancak iç sıkıntısında birinci dereceden, örtülü bir biçim ilkesinin saklı bulunduğunun da farkına varmamış değildi. Matematik kitaplarını karıştırırken, topların ve tekerleklerin peşinden koşan bir çocuk misali sonsuzlukla oyun oynamak ona müthiş zevk verirdi. Bu noktada artık şeylerin olduğu tarafa geçmek söz konusu değildi, buna inandı ve kendi halinde olduğunu fark etti.

İnsanın kendisine şair demesinin büyük bir hata olduğunu çünkü sanatın sınırları içindeyken kişinin sürekli bir simge zehirlenmesine maruz kaldığını açık seçik

anlamıştı. Şiirin tekniğinin simgesel, içeriğininse bambaşka anlamlarla yüklü olması ona kesinlikle yeterli gelmiyordu. Her şeye rağmen, sözel sanatları müziğe kıyasla yozlaşmış addediyordu. Müziğin başlangıcını gerçek fizyolojik süreçlerde arayan bilim insanlarının bu çabaları onu tiksindiriyordu. Fakat sanattan gitgide artan bir kesinlikle köşe bucak kaçarken, kendi sindirim sistemlerini yorumlamaya girişmiş olmaları da hoşuna gidiyordu. Çok eski bir düşüncenin doğrulandığını keşfetmek onu sevindirmişti: Bütünün yanında parçanın esamesi okunmuyordu; sentetik şeyler mantığın analizini yapmak için bilinçdışı ön şarttılar ve tıpkı psikologlar gibi insan da asıl meseleyi hep gözden kaçırıyordu.

Üzüntüyle seslendi: "Ne berbat bir roman malzemesiyim ben! Sürekli kendimle meşgul olmaktan hiçbir şey yapamıyorum. Ne anlama geldiğini bilseydim, harekete geçmekle ilgili nüktedan birkaç laf etmek isterdim. Fakat şimdiye değin ne harekete geçtim, ne de deneyim kazandım, bundan eminim."

Nebukadnezar, "Ne de bir şeyden zevk aldın, budala seni," diye salondan tısladı ve lazımlığın kapağını tekrar kapattı. Işıltılı minik bulutlar kor gibi tutuşmuş ve narin çiçeklerle bezeli tül perde iki yana çekilerek açılmıştı.

"Bayım, benliğinizden kesin bir kopuş yaşamak konusunda

zırvalamaktasınız. Farkındayım, Tanrıyı arıyorsunuz. Evet, kabul etmeliyim ki, haz ve benzeri edilgen uyuşukluklar aracılığıyla göreli olan her şeyin mutlaklaşacağını kavramak hiç de kolay değil. Şeylere giden yolu unutmayı hâlâ başarmış değilsiniz fakat sonuç yine de aynı, sizi filozof kılıklı anasının kuzusu sizi!" diye işaret parmağını havaya kaldırıp bağırdı. "Zevk aldığım şeylerin kendileri hiçbir zaman ilgimi çekmedi, ama zevk alıyor olmak benim için daima çok önemliydi."

"Bayım, gayelerinizi midenizle arıyorsunuz. Lütfen gidin artık. Hem zaten aşkın zevk makineniz çok tehlikeliydi. Oysa kutsal vedanızda ben de hazır bulunmuştum."

"Sinirlerimin hepten tel tel olduğunu hâlâ anlamıyorsunuz. Oymalı kakmalı beynim bundan çok daha dayanıklıydı. Sahte ağırbaşlılığınız beni kötü şakalar yapmaya kışkırtıyor. Bu da kabul edilir bir şey değil. Şimdi kendi eşsiz yansımanız var artık."

Nebukadnezar yatağa, Bebuquin'in yanına oturdu.

"Bebuquin," diye şefkatle söze başladı. "Siz hâlâ bir insansınız. Çeşitlendirin kendinizi biraz, sizi tekdüze taşkafa. İzin verin de, İşaretlerin Bahçesinden perdelerin öyküsünü anlatayım size. Sizi gidi, verimsiz Narsis." Giorgio, kulaklarına kadar çektiği battaniyeyi kaldırarak ağzına bir dilim kek attı ve Böhm anlatmaya başladı:

Üçüncü Bölüm

Perdelerin Öyküsü

Kocaman bir parça çuval bezinin önünde durup haykırdım: "Düğümden başka bir şey değilsiniz."

"Durmadan küfretmek zorunda mısınız?"

"Sözümü kesmeyin. Kendimi belgeleme ihtiyacı duyuyorum. Kısa süre sonra, çuval bezinin benden başkası olmadığını fark ettim. Kendimi ilk tanıyışımdı bu. Fakat ben daha da ileri gittim. Müthiş bir gümbürtü koptu. Fırtına beni paramparça etmişti. Acıdan inliyordum. Çuval bezinin büyük ölçüde ziyan olduğu dikkatimi çekti. Ama sonra kendi gözlerimi kamaştırıverdim. Düşünün bir, amuda kalkmış çelikten bir dağdım ben. Ruhun körpecik goncaları, yumuşacık kırlentlerle doldurulamayacak denli derin uçurumları sarmıştı. Her şeyin ne denli saçma olduğunu kavradım; bir kum tanesi dahi sonsuz dünyadan çok daha değerliydi, anlamıştım. Parçalanamayacak denli küçük olanı, yani niteliğin o mucizesini tasfiye etmeye ne

tarihin ne de aslında başka bir şeyin gücü yeterdi. Bu da kafama dank etti. Her neyse, asıl önemli olanın yalnızca mümkün mertebe engellenmemiş bir hareket olduğunu öğrenmiştim. İtiraf etmeliyim ki, bu durumda mantık yetersiz kalıyor çünkü her aksiyom bir diğeriyle çelişiyor. Düşünsenize, nedensel düşüncenin cümleleri bizi tam da nedensizliğe götürüyor. Fakat ben de asıl önemli kısma acemi bir tevazuuyla el atmaktayım. Kendime dedim ki: Böhm, unut kendini. Kişisel olan hiçbir şey üretken değildir. Bir perde ol ve kendini yırt at. Başka bir şey olana kadar da verip veriştir kendine. Aynı zamanda hem perde hem de gösteri ol. Ne zaman bir şeye arzu duysan, onun tam tersi istikamete git yoksa çamura saplanır kalırsın. Hep söylemişimdir, tersini yapmak da bir o kadar doğrudur. Fakat iki ayak üzerinde dolaşıp durmayın artık. Hem neden bacaklarınızdan birini bir kahraman gibi yorganın altında kesip atmıyorsunuz ki? Zevk almak için öz disiplin ve keder gerekir.

Temel önerme: Dengeden kaçının.

Gümüş kafatasımın asimetrik olduğunu görüyorsunuz. Üretkenliğimin kaynağı da budur. Sürekli değişip duran kombinasyonlar sayesinde şeylere karşı yersiz bir nostaljiden ve kesinliğe olan sancılı bağımlılıktan kurtulabilirsiniz. Şimdiye kadar bunu düşünmeye cesaret edememiştiniz. Dünya düşünmek için bir araçtır, bilmek için değil;

fantastik bir totolojidir bu. Söz konusu olan düşünmektir, düşünmek. İşte, sevgili bayım, bu sayede her şey bambaşka oluyor. Dâhiler harekete geçmezler ya da sadece harekete geçmiş gibi görünürler. Hedefleri düşüncedir, yeni bir düşünce, yepyeni bir düşünce.

Bayım, gelin şimdi ulu Napolyon'u anlayalım. Kendisi hiç de hırslı biri değildi. Entrikacı akademisyenlerin ve heveskarların kendi hırslarını ona yansıtmasından ibarettir bu. O bey, düşünmek için sürekli yeni araçlar bulmaya çalıştıysa da bu iş için fazlasıyla ideologdu. Sizden sadece bir ricam var: Lütfen beni panteistin dengesiz duygusal zırvalamalarına bulaştırmayın. Bu tipler iyi bir resimden asla anlamaz. Onların kabahati de bu işte. Dikkati dağınık liseli oğlanlar gibidir hepsi. Bu yüzden de bir kavramın ötesine geçemezler; bense tam da bundan kaçınıyorum. Kavram denen şey, şeyler kadar saçmadır. İnsan kombinasyonlardan asla vazgeçemez. Kavram şeylere gitmek ister ama ben tam da bunun tersini istiyorum. Dikkatimi zevke vereceğim. Artık siz de biliyorsunuz ki, sonumu neredeyse trajik olarak tanımlamak mümkün. Giyinin haydi. Gidip varsayıma dayanan bir eyleme –cenazeme– tanıklık edelim."

Dördüncü Bölüm

Bebuquin haftalardan beri odasının bir köşesine gözlerini dikmiş, köşenin kendiliğinden canlanmasını bekliyordu. Onu yalanlayan, anlaşılmaz ve bitip tükenmeyen olaylara bağımlı kalmak asabını bozuyordu. Fakat bitkin iradesi bir toz zerreciğini dahi yerden kaldırmaktan acizdi; gözleri kapalıyken hiçbir şey göremiyordu. "Bu da mümkün olmalı, tıpkı eskiden insanların dünyayı yoktan var eden bir Tanrıya inanmaları gibi. Asla mükemmel olamamam ne kadar üzücü. Fakat bir mükemmellik yanılsaması bile yaşamıyor olmam nedendir acaba?" O anda, belli miktarda da olsa, olguları tasavvur etme kapasitesine halen sahip olduğunu fark etti. Onun için hepsi birdi ama yine de hüzünlendi. İçindeki alışıldık içgüdülerin ölüp gitmesi değildi söz konusu olan. Değer, mantık dışı bir şeydi ve o da değeri kullanarak mantık üretmek istemiyordu, böyle söyledi kendi kendine. Bu çelişki ona canlılık değil, tam tersine durgunluk ve huzur hissi veriyordu. Yalanlama-

nın kendisi değildi onu memnun eden. Bu cinsten özenti mızmızlanmalardan iğrenirdi. Drama seven insanların cenabetliğini hor görürdü. Belki de onu bu tür düşüncelere sevk eden kendi tembelliğiydi. Fakat nedenler onun için tali bir meseleydi. Nedenlere yol açan mantıklı düşüncelerdi asıl mesele.

Böhm onu sakin ve dostça selamladı. Ölümünden sonra biraz dinlenmek istemişti çünkü henüz daha ölümsüzlük hakkında kesinkes bildiği çok az şey vardı. "Ölümü hor görerek kendinizi mantığa vermiş olmanız oldukça düzgün bir davranış ve hakkınızda çok iyi şeyler düşünmemize neden oluyor. Fakat ne yazık ki, mantık ve mantıksızlıktan başka bir şey bilmediğiniz için bu işi başaramayacaksınız. Sevgili dostum, içimizde hiç durmadan birbirleriyle savaşıp duran sayısız mantık vardır ve onların bu savaşından da mantıksızlık doğar. Teklikten, parçaların birbiriyle ilişkisinden ve bu parçaların bütünden ayrılamayacaklarından söz edip duran ikinci sınıf filozofların sizi kandırmasına izin vermeyin. Bir Tanrının varlığına inanacak kadar hayal gücünden yoksun değiliz artık. Tekliğe yapılan tüm bu hayâsız çağrılar insanların tembelliğine hitap ediyor. Bakın şimdi, Bebuquin: Her şeyden önce, bedenin doğası hakkında hiçbir fikri yok insanların. Eski resimlerdeki azizleri çevreleyen haleleri getirin aklınıza ve onları harfiyen kabul edin. Ne de olsa

tüm bunlar birer klişedir. Sevgili bayım, sizde eksik olan şey mucizenin ta kendisi. Neden tüm meselelerden ve şeylerden kaçıp durduğunuzu anlıyor musunuz şimdi? Siz, yeterli olanakları bulunmayan bir hayalperestsiniz. Ben de bir zamanlar mucize peşindeydim. Megafondan düşen Melitta'yı ve ne denli utandığımı anımsıyor musunuz? İnsan kadınlara, yalnızca kendisini gülünç düşürmek için ihtiyaç duyar. Doğal seçilimin gereği bu; üstelik oldukça da adil çünkü kadınlarda aptallıktan başka bir şey bulamazsınız. İşte bu nedenle, bir kadınla olasılıklar üzerine sohbet ederseniz sonunda kadının fantastik olduğuna kanaat getirirsiniz. Kutlu vefatımdan beri bu konuyu derinlemesine düşünüyorum. Yetersiz kaldığınız için hayalperestsiniz. Fantastik olan, zarf kadar mazruf meselesidir de. Ama unutmamanız gereken bir şey var: Hayalperestler, bir üçgenle nasıl başa çıkılacağını bilmeyen insanlardır. Onlara simgeci diyemeyiz. Fakat allah aşkına, heveskarlığa ihtiyacınız var sizin. Daha bir çift insan ya da bir yaprak bile görmüş değilsiniz. Sokak lambası altındaki bir kadını, bir burnu ve bir ışık hâlesini düşünün, başka bir şeyi değil. Evlerin ve insanların yakaladığı ışık. İşte üzerinde konuşmaya değer bir şey olurdu bu. Nicelik deneylerinden uzak durun. Sanatta, niceliğin ve boyutun önemi yoktur. Varsa bile ancak tamamlayıcı bir önemleri olabilir. Gerçek heveskarlık, sonsuzlukla haşır neşir olmaktır. İleride işinize yarayabilecek bir tavsiyede

bulunacağım şimdi size. Hiç kuşkusuz, Kant önemli bir rol oynayacak. Bunu aklınızda tutun. Kantın baştan çıkarıcılığı, nesneyle özne arasında bir denge tutturabilmiş olmasında yatıyor. Fakat bir şeyi, en önemli konuyu gözden kaçırmıştı: Bilgi teorisini geliştiren öznenin yaptığı şey, hem nesneyi hem de özneyi belirler. Bu psişik bir kendinde şey midir? İşin püf noktası, yani Alman İdealizminin Kant'ı niye fazla gözünde büyüttüğü de burada yatıyor. Yaratıcılıktan nasibini almamış kişiler kendilerini daima imkansız olanla yer bitirirler. Nesnelerin ne kadar maneviyatı kaldırabilecekleri ya da ne kadarından sorumlu tutulabilecekleri hususunda hiçbir sınır tanımazlar. Bütün bu sonsuzluk lakırdısı, kendine bir biçim, yapacak bir iş bulamamış manevi enerjiden kaynaklanıyor. Potansiyel enerjinin bir ifadesi ve bu haliyle aynı zamanda şiddetli bir yapıp edememe meselesidir de.

Beşinci Bölüm

Masanın etrafındaki Viyana tarzı hasır iskemleler ritmik bir çelenk oluşturmuştu. Bir sarhoşun burnu, zinciri birden kuvvetle yoğunlaştırdı. Topak topak tavandan sarkan ışıklar duvarları paçavraya çeviriyordu. "Demek ki, bir şey diğerini mahvediyormuş," dedi genç ressam Heinrich Lippenknabe.

"Her baktığım yerde olumsuzlama bulmak üzere eğitildim.

Fakat buna rağmen, en ilginci de, olumsuzlamadaki rahatlıktır. Her şeye hâkim olan gerilim çok gülünç. Sanatın ve felsefenin, gitgide parçalanan şeylere dingin formlar verme vazifesini üstlenmiş olmalarına çok üzülüyorum. Enerji tüketimimzde bölüşüm alışkanlıkları olmalı. Formun enerjisi sık sık fazla şiddetli olan genişleme korkusunu gizler, yorgunluk ritmini sergiler.

Her şeyi geçici olarak görmek için çok çaba sarf ettim. Sık sık, kuvvetli erdemleri geride bırakma belirtileri gösteren insanlarla karşılaşırım; arayışlarına kısa bir süre devam ettikten sonra sanata yönelirler. Mutlakları özümsemişlerdir çünkü bilinçaltlarına göre bunda bir sakınca yoktur. Sonuçta estetik ilkelerini sanat alanına sokarlar. Kısa süre sonra da bunları unutup konfor içinde keyif sürmelerine, çalışmalarına ve yaşamalarına yardımcı olacak gevşek erdemleri benimserler. Estetik olan etik tepkisini öncelikle abartarak verir.

İtiraf etmeliyim ki, yetenekli bir avuç insan sayesinde simgesel sanattan biçimsel sanata geçildiğini görmek beni sevindirdi. Fakat belki de, sanatsallığı yaratan şey simgedir çünkü sanatsal olan simgenin sınırsızlığını aşmak zorunda kalmış ve günümüzdeki ayrışma da bu şekilde meydana gelmiştir.

İlk Hristiyanların imgelerle düşünüp tartıştıklarını siz de fark etmişsinizdir herhalde. İşte tam da bu yüzden, müthiş bir biçimsel enerjiyi ve huzurun dayanıklı ve duyarlı çeşitlemelerini üretmeye zorlanmışlardır."

Bebuquin de şöyle dedi: "Schopenhauer'in başarısı, tüm nesnelerin ve öznelerin esas doğasının huzur olduğunu göstermesidir. Bu şekilde, Platon'un kıpırtısız ideasına, o kesin ve kayıtsız yasaya geri dönmüş oldu; fakat aslında

öz bir hiçliktir. Yine de, duyusal izlenimlere indirgenmesi çok acı veriyor. Büyük gayretler sonucu, bir gün verimlilik konusuna açıklık getirebilirim. Bu çocuksu başlangıç arayışı sonum olacak benim."

Euphemia Café'ye girdi. Sarı ışık -küreklere çarpan dalgalar gibi devinen ve ince bacakları etrafında köpüreneteğinin hatlarını ortaya çıkarıyor, şapkasına konup sonra da şapkanın sarkık, uzun tüylerinden aşağı dökülüyordu. Euphemia, nur topu gibi bir oğlan dünyaya getirdiğinden beri pek ortalıklarda görünmemişti. Görünüşe bakılırsa doğum vücuduna yaramıştı. Bebuquin birdenbire, çocukla birlikte yağlarından da kurtulmakla, Euphemia'nın tüm kötü tecrübelerinden arındığını düşündü. Kadın, gerçekten de genç bir bakireyi andırıyordu.

"Biz erkeklerin kadınlardan olması, ne menem bir kötü talihtir!"

Euphemia: "Bak hele delikanlım, nasıl da düzelmişim, değil mi?"

Heinrich Lippenknabe o sırada bir şarkı söylemeye başladı. Şarkının donuk, uzun pikolo pasajına, perdelerin hışırtısı ve metal perde halkalarının tıkırtısı eşlik ediyordu:

"Yalnızlığın pis kokusu ta uzaklardan karşılıyor bizi

Tüm kasvetli yolculuklarımızda

Gözlerimiz yalnızlığı,

mavi bir lekeden çekiyor içine.

Küf kokulu karanlık bir oda

yüksekliğini henüz kimselerin ölçmediği duvarları da yok.

Etrafımızda dans ediyor kozmos türlü alaverelerle.

Fakat yağmıyor üzerime yaldızlar bile."

"Şu saçmalığı kesin, lütfen. Tüm hikaye bana odaklansın istiyorum."

"Bunu kolayca başarabilirsiniz; inanın yeter."

Sık sık, görüşlerimizi gerçeklerin tam tersi olarak kabul edebileceğimizi düşünmüşümdür.

Olumsuzlama hiçbir şey demek değildir; olumlama da aynen öyle. Sanatsal olan öteki kelimesiyle başlar. Sanatsal formlar kendilerini oluşturup yeni nesneler yaratacak denli şeylerin ötesine geçmişlerdir. Siz dünyadan gına getirdiğiniz için onu şairlerin maskeli tiyatrosuna feda etmek istiyorsunuz. Fakat anılarımıza hapsolmuşuz ve totolojilerimize mahkumuz –bu şekilde "Form" sözcüğünün varlığını yadsımış oluyorum.

Bu sözcüğün özü, hiçlikle her şeyi kapsamasıdır ama aynı

nedenden ötürü de simge veya kavramdan da öte bir şeydir. Bir yandan mantığın çok ötesine geçer ve deneyimden geriye ondan daha anlamlı işaretler bırakır: Kendi kendine hareket eder; hem dinginlik hem de hareketi kapsar. Simge bize formun öncesini ve sonrasını, deneyimle kavrananı ve yabancı olanı vermiştir; fakat form kendini bu iki unsur arasında tüm gözlerden gizler. Form, aynı zamanda nedenselliğin de ötesine geçer ve ideadan daha mühim özellikleri barındırır; bir süreçten çok daha fazlasıdır o. Her şeyden öte, her uzuvla ve her şeyle birleşebilir ve nesnelere karşı entelektüel sorumluluğu oldukça hafif olduğundan, bu sorumluluğu tecavüze başvurmadan yerine getirir. Onun sayesinde, Hristiyanlığın şekil sahibi şeyleri yok sayması son bulur; tam da şekil sahibi şeyler ruhun tüm saf güçleriyle forma ulaşmaya çalışırlar. İsa bize somut tek bir nihai sonuç bile bırakmamış, sancılar içinde olumsuzlamış ve tecavüz etmiştir. Belki de form yeni nesneler doğuracaktır; o kavramdan bile daha çok uzaklaşmıştır köklerinden ve formdan yola çıkarak yapılan çıkarımları, kavramsal çıkarımlardan ayırt etmeliyiz. Form sayesinde algımız, daha önceleri yalnızca kavrama bahşedilmiş bir güç kazanmıştır.

Altıncı Bölüm

Euphemia'nın şapkasındaki mavi tüylerden biri Chartreuse likörünün uçuk yeşili içinde kabarcıklar çıkartarak boğuldu.

Düşüncelere dalıp giden Heinrich Lippenknabe, barın köşesindeki fahişenin bronz göbeğine bir orkide yerleştirdikten sonra çiçeği konyakla kutsarken, Bebuquin de sol bacağını barın aynı köşesine belertmişti.

"Babası kim?" diye haykırdı barda çalışan kadın.

Elektrikli lambanın ışığı, kadını eteğinin dantellerinden dizlerine dek delip geçiyor, kristal sürahileri ve buzlukları aştıktan sonra geriye dönüp neşe içinde dans ediyordu – elektrik ışığının her zamanki nezaketi işte!

"Hiç kimse." Euphemia şaşı bakan gözlerini kocaman açmıştı. "Onu rüyamda buldum."

"Saçma," diye bağırdı Heinrich Lippenknabe, "yırtık bir

prezervatif demek istedi."

"İlk başlarda babasının kim olabileceğine dair bir fikrim yoktu. Hiç fark etmez aslında." Euphemia korkmuş görünüyordu.

"Böhm olabilir mi babası?" diye sordu Bebuquin.

Euphemia bir çığlık atarak yerinden doğruldu.

"Bebeğe bakıcılık etmek için sürekli geliyor o. Üstelik öldüğünden beri kafatası öyle sütbeyazı oldu ki. Artık iç organlarına ihtiyacı kalmadığı için de onlardan bir kanun yaptı. Bebeğe kanun çalıp Pisagor'un teoremini bir şarkı gibi içli içli söylüyor. Çocuğun büyüyünce bir entelektüel olması gerektiğini belirtti."

"Evet doğru, embriyonuz felsefe tezi yazmış ve doğumdan hemen sonra da doktorasını almıştı, değil mi? Tezin başlığı da şöyle bir şeydi: Koparılmış göbek bağı ya da *prinsipium individuationis*."

"Evet," diye fısıldadı Euphemia, "çoktan dünyadan elini eteğini çekti bile. Mukaddes biri olma yolunda artık; hiçbir arzusu kalmadı, kir pas içinde ve sükut ediyor. Ayrıca, sürekli renk değiştiren çok hassas bir cildi var. Reklam panolarında kullanılamaz mı acaba? Böylece renkli ampulden tasarruf edilmiş olur."

"Mantıkdışı büyüyor, mantıkdışı istila ediyor, önüne geçilemiyor."

Bebuquin eğri büğrü bar taburesinin üstünde dengesini bulmaya çalıştı.

"Hanımlar, işte bu kadar çok kişinin aklını kaybetmesinin gerçek sebebi bu. Kurguya hasret kaldık, pozitivizm kurguyu yok ediyor."

Barda çalışan kadın, mest olmuş bir halde buz kovalarının arasına diz çökmüştü.

"Tanrım, her şeyi fazlasıyla somut kavramlaştırıyoruz."

Rüya gibi dantel elbisesi kadını pırıltılara boğmuştu.

Buz kovaları, söylenemeyen şeylerin kutsal kaseleri. "Bundan böyle hiçbir şeyi kurban etmeyeceğiz," diye haykırdı Bebuquin caddeye doğru. "Yüce olan kayıplara karıştı. Mucizeyi eleştiriyorsunuz; oysa sadece vücut bulan mucizenin bir anlamı vardır. Fakat siz insanı aşan tüm güçleri yok ettiniz."

"Ruhun görünür olmasını istiyorum," diye inledi Heinrich Lippenknabe.

Göbek deliğinde orkide olan kadın: "Hiçlik somutlaşmalı."

Böhm yanlarına geldi.

Şöyle dedi:

"Doğa kanunu, akıldışı durumların var olduğunu ve sadece oy hakkı olan demokratlar ve zayıfların yasalara uyduğunu kavrayana dek kendini alkole boğmalıdır. Yasanın ruhu asla gerçekleşmez; berbat bir matematik aksiyomunun çivisine anlamsızca takılıp kalmıştır.

Herhangi bir şeyin yasa tarafından tanınması, o şeyin deneyim olarak miadının dolduğunu kanıtlar. Yasa, ölüme terkedilen geçmiştir.

Böyle işte.

İstisna yok elimizde.

Çok az insan tamamen saçma sapan şeyler söylemeye cesaret edebilir. Yeterince sık tekrarlanan saçmalık, düşüncemizi bütünleştirmeye yarar; belli bir zeka seviyesinden sonra, usturuplu ve makul olanla pek ilgilenmez insan.

Akıl, muhteşem ve yüce olan birçok şeyi gülünçleştirir, olanaksız kılar. Aklın sayesinde Tanrıyı -o her şeyi kapsayan ikiyüzlülüğü- yok ettik.

Aklın burada ne işi var? Oturup kalmış.

Birlik üzerinde.

İşte bayağılık da orada ikamet eder.

Birbiriyle hiç ilişkisi olmayan öyle çok dünya var ki; şuradaki yeşil Chartreuse likörü dönüştüğü hayallere ne kadar az benziyorsa, onlar da ancak o kadar benzer birbirine.

Cana yakın bir çağdaşımız olağanüstü bir şeyler yaptığında onu tımarhaneye kapatıyorlar.

Beyler, o adam sizin akılcı dünyanıza ilgi duymuyor. Aklınızın ne denli sıkıcı olduğunu niçin anlamak istemiyorsunuz? Hiç değilse bunu anlasanız.

Akıl her şeyi kendi tarzına göre biçimlendiriyor ve çoğu şeyi de sözde önemsiz intikallerin çöplüğü içine atıyor. Gerisi de bildiğimiz klasikler; değerli, sıkıcı, demokratik, istikrarlı şeyler.

Beyler, halkın zekası ve hayal gücü insanın şimşeğe dahi söz geçirebilmesinde gösterir kendini; lütfen bunun ayırdına varın. Sizi temin ederim ki, şu anda yaşamamın tek nedeni yaşamam gerektiğini kendime telkin etmemdir; yoksa gerçekte ölüyüm ben. Bildiğiniz gibi, beni gömmelerine izin verdim. Fakat budalanın teki benim sayemde bir mucize yaşayana dek gerçekdışının alameti farikası olarak etrafta dolanıp durmaya da yemin ettim. Bakın bebişlerim, gerçekdışı, hiçlik falan, bunlar sizin bozuk gözlerinizin namı diğerleridir. Eğer bolluk gelecekse,

sadece hiçlikten ve gerçekdışından gelebilir. Geleceğin tek güvencesi budur.

Faydacı ve akılcı kişiler, hayal gücünü yanılsama ve büyücülük, hiçliği de boşluk veya uzay diye adlandırır. Bu gibiler, her şeyi ağızlarına tıkıştırıp mideye indirmek ya da doğrayıp ahlak haline getirmek isteyenlerdir. Fakat hiçlik, tüm varlığın kayıtsız şartıdır. Hiçlik esastır; ama Robert Mayer'e inanıp da, bütün varlığın hiçliğin bir sınırlanması olduğunu iddia edecek kadar da ileri gitmemek gerekir. Biçimlerle var olmak bir kanepedir, bir uyku tulumudur, hem iğreti hem de can sıkıcı bir görenektir. Yaşamın çoğulluğuna özgür ve cesur bir tutumla yaklaşabilsek, ölümün bir önyargı olduğunu ve hayal gücünün zayıflığından kaynaklandığını görebilsek, o zaman fantastik olanı, yani olası tüm formlara özgü yorulmak bilmezliği seçebiliriz. Hakkını teslim etmek gerekir: Akıl her şeye rehavet verir, yoğunluk kazandırır fakat aynı zamanda birçok şeyi de yok eder, gülünçleştirir; hepsinden öte de en yüce şeyleri. Yeterince uzun bir süre gözlerimizi imkansıza dikip bakarsak, o da kolay gelmeye başlar bize. Mucize bir idman meselesidir.

Euphemia, senin bir tarikata ihtiyacın var.

Romantikler der ki, bakın işte hayal gücüm var benim, aklım da var, tuhafım ve ara sıra var olmayan şeylerden

söz ederim; aklım sonradan gösterir size öyle olduğunu. Çok şairane olmak istediğimde, "hikayenin gördüğü bir düşüm" ben derim. Fakat bu benim en şahane numaramdır, fazla sık kullanmamam gerekir. Ardından romantik alet edevat, yani maskeler ve aynalar gelir. Fakat beyler, estetik merakının ta kendisidir bu. İnsan romantiklerle yola çıktığında, hep bir adım ileri iki adım geri gider. Esneyip duran bir yara bandından farkı yoktur bunun."

Böhm, henüz gitmemiş olanları apsentle kutsadı.

"Alın size heveskarlara özgü bir malzeme!"

Bebuquin Euphamia'nın burnuna bir tane çakıp hemen ardından ona tutkuyla sarıldı.

Sağanak halinde boşalan yağmur, heybetli pencerelere noktacı fırça darbeleri atıyordu.

"Bir tufan gerek bize.

İnsan, şimdiye dek, duyularını köreltmek, algısını azaltıp sınırlandırmak için aklını kullandı. Toplamda, akıl bizi eksiltti; Tanrıyı, kayıtsızlığa varana dek indirgedi. Gelin aklı öldürelim; akıl, başka hiçbir şeyi görmemize izin vermeyen biçimsiz ölümü yarattı. Dante için ölüm daha henüz parıltı, renk, zenginlik ve arzunun bir bahanesiydi. Gelin duyularımızın kontrolünü elimize alalım ve onları platonik İdeaların aptal uykusundan çekip çıkartalım.

Gelin uyuşukluktan bambaşka bir şey olan anı gözlemleyelim; öyledir an çünkü farklıdır, karakteristiktir, tek değildir; tam tersine, durmaksızın bir öne bir arkaya doğru bölünüp durur."

Ölü Böhm, büyük bir hazla Eupheima'nın şapkası üzerinde dans ettikten sonra büfeye yığılıp kaldı; bir kez daha kendisini, her şeyden çok sevdiği acayip bir konyak türünün içine yatırmıştı.

Yedinci Bölüm

Bardaki üç lambanın cam fanusları sallanıp duruyordu. İçlerindeki ışık kaynağından fırlayan ışınlar fanusları örgü şişleri gibi delip geçiyordu. Konyak şişesinden dışarı çıkan Böhm, rengarenk likörlerin kristal sürahileri arkasında dans ediyor, bir yandan da alçak sesle, Bukalemun Kankanının yılankavi alkolik melodisini şakıyordu.

Lambaların fanusları iyice edepsizleşmiş, ışınlar hanımların dekoltelerine el atmaya başlamıştı. En son aşk macerasını anlatan Bebuquin'in yumuşak, tok sesini dinliyorlardı.

"Simetriye Elveda.

Son sevgilim, -Knidos* yapımı bir vazo- sevimli kıvrımlar bahçesinde duruyordu. Vazonun sahibi varlıklı bir kadındır ama kendi yuvarlak hatlarının vazonunkiyle

* Knidos: Muğla ili Datça ilçesinde bulunan ve zamanında bilim, mimarlık ve sanatta oldukça gelişmiş olan bir kent.

karşılaştırılmasına tahammül edemediği için onu kimselere göstermez. Bu hanım, bir sözüyle etrafına estetik meraklısı genç adamlar toplar ve ne denli kültürlü olduğunu ispatlamak için de Knidos vazosunu o gençlere gösterir. Genç adamlar da, şeytanlık yapıp vazoyu hanımla kıyaslarlar. Hiç şüphesiz, vazo kıvrak bir kadının hatlarına sahip olduğu ve hanım da bu mukayeseden zararlı çıktığı için sanat sevgisinin kadına bir faydası dokunmaz. Bu vazo neredeyse mahvıma sebep oluyordu; duyularım soyut bir bunalıma girmişti. Haftalar boyunca bu vazonun oranlarına sahip bir kadın aradım. Doğal olarak, nafile bir çabaydı bu. Belki Euphemia'nın Ucuz Eğlenceler gösterisindeki oyuncak bebek, o da bir nebze. Fakat hiçbiri olması gerektiği gibi değildi. Rüyalarımda sürekli vazonun içine girip onu kırıyordum.

Bu kap beni bir klasikçiye, simetrik olarak bölünmüş bir tarz düşkününe dönüştürdü. İşte o anda aklım başıma geldi. Platonik İdealar gibi simetri de bir çıkmaz sokaktır. Böhm bir keresinde bacaklarımdan birini kesmemi salık vermişti. Çok zalimce ama yerinde bir öneriydi bu. Ancak o zamanlar, simetrinin de en az mekanik bilimi kadar sıkıcı bir konu olduğunu anlamamıştım. Sonunda vazoyu bana hediye etmelerini sağladım. Böylelikle hem benim hem de evin hanımının isteği gerçekleşmişti. Oldukça kötü geçirdiğim bir gecenin sonrasında vazoyu kırıp iki

parçaya ayırdım. Hayat memat meselesiydi bu. İşte o günden beri bir Romantikim."

Bebuquin, fahişeyle Euphemia'nın lambaların fanusları altına çömelip bir yandan likörlerini yudumlarken öte yandan da ışığa gözlerini diktiklerini fark etmemişti bile. Lippenknabe metresinin koluna bir öpücük kondurdu. Kadın bir çığlık atarak titreyen ışık toplarından çekip aldığı uzun ve sivri bir şapka iğnesiyle ressamı kendinden uzaklaştırdı.

Ressam mecburen geri çekildi.

Kadınlar, fanusların sert, insanı deşen hançerleri altında yere kapanmış yatıyorlardı.

Hayvanlar gibi inildiyorlardı.

Lambalar cızırdamaya başladı; ıslık çalıyorlardı.

Bebuquin elektrik düğmesini kapattı.

Kadınlar neye uğradıklarını şaşırmışlardı. İrkildiler.

Ressam kıskançlıkla:

"Güneşe tapanlar," dedi ve gitti.

Bebuquin kadınların yanında kaldı. Biraz daha içtiler; alkol, peygamberlerin ağzını kullanan Tanrı gibi konuşuyordu.

Solgun sabah pencerelere sürtündü.

Sürünerek evlerin duvarlarından aşağı indi.

Üçü de birbirlerinden ayrılmaya çekiniyordu.

Ne de olsa insan ancak yorgunluktan bitap düştüğünde gider.

Birbirlerine sokuldular. Soğuk ve ıslak bir yılan etraflarını sarmış, gitgide daha çok sıkarak onları birbirlerine yaklaştırıyordu.

Geçen zamanın değişen renklerinden duydukları dehşetle serseme dönmüşlerdi. Cafcaflı ışıklarla yanıp sönen yüzleri seven gece, gündüzün gelişiyle ölmekteydi. Üçü de geceleri ciddi bir eğitim için kullanmak gerektiğini hissediyordu, çünkü her ne pahasına olursa olsun vizyonerliğe ermek, insaniyetlerini bütünüyle yitirmek istiyorlardı. Bedenleri ve formlarından tamamen bıkmışlardı; ne yapıp edip şekillerini bozmaları gerekiyordu.

Yavan güneşin altında, soluk benizli hayaletlerin eve dönüşü başlamıştı.

Manzara, bir panoya resmedilmişti; kocaman açılmış gözleri aşırı uyarıldığı için Bebuquin günün ağardığını ve aydınlandığını hissedemiyordu. Elektrik lambaları ve bir köşeye sinmiş, tetikte bekleyen karanlık optik sinirlerine

kazınmış kalmıştı. Bebuquin ağlayarak güneşin hayalî karnına bir tekme savurdu. Euphemia'nın dekoltesindeki bir elmas, sabah ışığını yakalamış, onu güçlendiriyordu. Gözleri kamaştığı için ürken Giorgio, "Lanet olsun," diye bağırıp Euphemia'nın evine girdi. Fahişe yola tek başına devam etti. Kadın kullanılmadan kalmıştı. O da tavus kuşu renkli şemsiyesini açarak birkaç kez çılgınca havaya sıçradıktan sonra bir reklam panosunun yüzeyine yerleşti. Yeni açılan "Makale" isimli bir pavyonun afişiydi artık.

Sekizinci Bölüm

Oyuncu Fredegonde Perlenblick arabasıyla, yağmurun kamçıladığı gecenin içinden geçiyordu. Genç aşıkları ona Mah diye seslenirlerdi; cadılık yaptığında Lou, aile yerine konulduğundaysa Bea olurdu. Arabanın kör edici parlaklıktaki iki ön farı, kaygan asfaltı beyaz ışık huzmeleriyle aydınlatıyordu. Asfaltın üzerindeki su birikintilerinde sokakta kalan son birkaç yayanın gölgeleri yüzüyordu. Kornasının dramatik gücüne diyecek yoktu. Şoförünün yorumu da oldukça trajikti; kornadan etrafa teatral bir R yayılıyordu. Arabanın tepesinde oyuncu Fredegonde Perlenblick'in soyunduğu, yıkandığı ve yatağa girdiği bir film, uykulu vatandaşlar için gösterimdeydi. Karanlık bastırmadan önce yatağın üzerinde, "Sonunda yalnız kaldın mı?" yazısı belirdi. Hızla akıp giden imgeler sineması altyazılıydı; örneğin, "'İdeal' jartiyerleri kullanırım" ya da buna benzer başka işe yarar tavsiyeler vardı. Oyuncu kadın arabasını barın önünde durdurttu ve dışarı çıktı.

Daha kimse gelmemişti. Mekanı tarayan ateş gibi ilk bakışlarına karşılık veren olmadı.

Oturdu. Kendi haline kaldığında çok güzeldi.

Bebuquin eşiği aşıp öte yana geçti.

"Hanımefendi, bir hipotezin üzerine oturmuşsunuz."

"Evet, kılık değiştirmiş bir oğlana benziyorum."

Hanımefendi, beş numaralı bakışını işe koymuştu. Bu sefer çıtayı yükseltmesi gerektiğini fark etmişti.

"Hanımefendi, biliyor musunuz, siz maddenin var olmadığının kanıtısınız benim için."

"Ah, tiyatroda da olabildiğince üsluba önem veririz biz. Günümüzün o bol kesimli kadife elbiselerinden giymeyi de denedim ama onları üzerimde taşımak zor geldi. İnsan o elbiselerle ya müzmin bir bakire ya da talihsiz izdivaç yapmış biri gibi görünüyor. Ortasını bulmak mümkün değil."

Dolgun göğüslerini kabartarak iç geçirdi.

Sessizlik.

Muzip Böhm, konyak fıçısıyla Fredegonde'nin boynunu ıslattı. Fredegonde irkildi. Böhm alçakgönüllülükle söze başladı:

"Hanımefendi, size başımdaki mücevherlerden birini

vermemi ister misiniz?"

"Büchmann'ım ve bir de şiir antolojim var. Bunlar bana yetiyor," dedi Fredegonde gücenmiş bir edayla.

"Fakat bunlar hakiki."

"Önce bir hipotezin üzerine oturmak zorunda kaldım, şimdi de farazi mücevherlerinizi bana kakalamak istiyorsunuz. Beyler, rica ederim bir kadının zekasına hakaret etmeyin."

"Yavrucuğum, café latte diye bir şey var, biliyor musun? Hadi hadi, alçakgönüllü eğlencemizin, deliliğin tadını çıkartalım."

"Ama doğal olmak gerekir. Ben hep çok doğalımdır." Fredegonde artık gülümsüyordu.

Böhm, kadının boynuna çabucak bir mücevher yerleştirip, tüyler ürpertici bir sesle konuşmaya başladı.

"Artık sen de düşler alemine kabul edildin.

Hadi uç bakalım acıların papağanı."

Büfenin çizdiği eğri bir anda rengarenk olmuştu. Kocaman açılmış kuşgözleri etrafa bakıyor, barın duvarlarını kuş tüyleri kaplıyordu. Çırpınan kanatların sesini duydular. Hep daha yükseklere, deliliğe doğru çılgıncasına

uçacakları hissedilebiliyordu.

Oyuncu kadın,

"Döner sahne! Reinhardt usulü Shakespeare," diye bir çığlık atıp çantasına sımsıkı sarıldı.

Papağanın kanatlarına insanlar üşüşmüştü.

Hepsinin üzerinde de Euphemia oturuyordu. Kucağında da pırıltılar saçan fosforlu embriyosu Emil vardı. Euphemia:

"Bayanlar baylar, bugünü siyah beyaz yaşayacağız.

Öfkeden öylesine çıldıracağız ki, daha sonra tek bir kelime dahi sarf etmeye halimiz kalmayacak.

Ah, ama ben Ucuz Eğlenceler gösterisinden çıkma bir oyuncak bebeğim sadece."

Ardından, bedenlerinin içinden sıra halinde dizilmiş kabare dansçılarının dışarı çıktığını gördüler; geçmiş yıllar etraflarında dans ediyor, birbirleriyle kapışıyorlardı.

"Kendimize gelmeliyiz," diye bağırdı Böhm.

"Yavrucuklarım, cennette yalnızca ilahi mutluluğun bakışı vardır. Öyle bir bakmalıyız ki, bu bakış tüm bilgiyi kapsamalı."

Sokakları dolduran insanlar, büyük bir hayretle gökte

yalpalayan bu dev hayvana bakıp haykırdılar:

"Yaşayan bir şey geliyor."

Kuş kızıl-gri bir çığlık attı:

"Her şeyin çok farklı olabileceğinin bir kanıtıyım ben."

Bu kadarını kaldıramayacaklarını düşünenler korkuyla titredi.

Zaten insan çoğu zaman heveskarlara özgü bir dehşetle donup kalır.

Pelüş kanepede geçirilen bir kalp kriziyle son bulur her şey.

Karşısında da,

boynunda kırmızı papyonuyla

beyaz porselenden bir mops durur.

Dokuzuncu Bölüm

Fakat doğal olarak, insan sürekli uçamaz. Dört kadeh sek viskinin ardından oturmakta bile zorlanır.

Euphemia dedi ki:

"Şu Böhm soytarının teki. Yaşıyor mu ölü mü, hiç anlamıyorum."

Üç işçi paldır küldür bara girdi.

Elektrik ışığı onlara bir fabrikayı anımsatmıştı.

Siparişlerini verdiler. İçlerinden biri köpüklü beyaz şarap şişesine uzandı.

Duyarlı bir garson onu payladı. Garsonun sinirden dizi seğiriyordu.

Babası, orta sınıflara mahsus bir lokantada garsondu.

"Beyler, acıların papağanını bilmezsiniz siz. Kafayı

bulmasanız iyi edersiniz."

Mavi alev gibi parıldayan bir kafa, kırmızı işçi önlüğünden dışarı fırlamıştı.

"Yudumluyoruz sadece."

İşçi, kollarının altına birkaç şişeyi ve Fredegonde Perlenblick'i sıkıştırdı.

Fredegonde mest olmuş bir halde, "Ne kaslar ama," diye inledi.

Euphemia, hiç şüpheye mahal bırakmayan bir küçümsemeyle, "İnekler geviş getirenlerdendir; onlar için saman ya da Shakespeare fark etmez. İnekler boğalara bayılır," demişti.

Trajedi aktrisinin caddeden yükselen sövüp saymalarını duyabiliyorlardı.

"Ruhlarınız dinamit gibi."

Fredegonde Perlenblick eteğini fazlaca yukarı kaldırmıştı.

Arabası açgözlülükle ileri atıldı.

Gaz lambaları ve sokaktaki son birkaç serserinin yansımalarının üzerinden geçerek asfalt boyunca ilerledi.

Gerisini isterse d'Annunzio* da yazabilir.

Bardakiler, Böhm'ün cesedini diriltmek ve güçlendirmek için ateist şarkılar söylüyordu. Oynak melodi, Lippenknabe'nin damağında hintyağı tadı bırakmıştı.

"Böhm bütün form zevkimizi mahvetti. Palavralar atarak ortalıkta dolansa da herif ölü işte."

Başlayan tartışma yarıda kesildi. İçeriye bir kadın ve hemen ardından çelimsiz, neredeyse saydam bir adam girmişti.

Adam yüzünü bir köşeye dönüp ilahi söylemeye başlamıştı.

"Platoncu Ehmke Laurenz sadece geceleri dışarı çıkar çünkü gece renksizdir. Saf ve dinginlik veren ıssız İdeayı, azim dolu ritmik heyecanın kadınını arıyorum. İki şey tarafından canıma okunduğu için eşim benzerim yoktur benim: düşüncenin yüceliği ve kadının bayağılığı."

"Peki ama siz neden her ikisinin de canına okumuyorsunuz? Ne de olsa biri diğerine yol açıyor. Ya da hiç değilse varoluşla, can sıkıntısıyla, ölümle ilgili saçma sapan ideolojinizi yok edin. Platonculuk sadece bitkinlik ve

* Mussolini'nin ödüllendirdiği, 20. yüzyıl başının ve faşist dönemin en tartışılmalı yazarlarından biri olan İtalyan romancı, şair, oyun ve öykü yazarı.

arızadan ibarettir, uyuşturucudur. Gözlerinizi ve kulaklarınızı söküp atın; işte o zaman, Platonculuğunuzu yola getirmiş olursunuz."

Prensip gereği sadece renksiz likörler içen tuhaf adamın karısı Aurora yanlarına yaklaşıp şöyle dedi:

"Ehmke sizin bazı şeyleri düşünmenize neden oluyor." Ehmke, önce irkilip yalvaran gözlerle karısına baktıktan sonra aşağılarcasına, "Beni hiç tanımıyorsun," dedi. "O halde sen de beni," dedi karısı. Ehmke, küçük bir budala gibi gülümseyip başını göbeğine doğru eğdi. Beti benzi atmış, boş gözlerle karnına bakıyordu.

Aurora o sırada şefkatle dolup taşmıştı.

Sonunda başa bela oldukları için, ikisini de kapı dışarı ettiler; ne de olsa, bir ideolog ve fahişeden daha lüzumsuz ve can sıkıcı bir şey yoktur. Her ikisi de huysuzluğun en banal türünü sergiler.

Kısa bir süre sonra içeri giren yabancı, diğer herkes gibi frak giydiği için aralarına karışıvermişti.

Biraz sonra Böhm, konyak birikintisi içinden başını uzatıp, "İşte o," dedi.

Euphemia, büyülenmişçesine yeni gelenin yanına gidip, "Sizi hiç tanımıyoruz ama dehşetengiz bir canlılığınız var.

Kendimi size vermeye mecburum," dedi.

Yabancı kayıtsız bir ses tonuyla şöyle söyledi:

"Lütfen benimle gelin."

Bebuquin alçak sesle, "Peki ama Tanrıyı neden sevmeyecekmişiz ki?" dedi.

"Çünkü arayış içindeki yaratıcının en sevdiği şey bilinmez olandır," diye fısıldadı Lippenknabe.

Saatin tik takları saniyeleri sayıyordu; her saniye görsel, üç boyutluydu. Ses gözle görülebiliyordu. Bir anlığına, dünya kristal bir alev, insanlar da saydam bir cam gibi göründü gözlerine.

Bebuquin iç geçirdi. Rengarenk sabah rüzgarının getirdiği yağmur pencereleri dövüyordu.

Onuncu Bölüm

Birbirini hiç tanımayan insanlar, kaşıkla boca edilmişçesine sirki -o devasa afallama kubbesini- doldurmuş, sıkış tıkış oturarak Bayan Euphemia'yı beklemeye başlamışlardı. Heyecan dolu ellerini süsleyen takılar demir parmaklıklar boyunca yan yana sıralanırken, cam fanustan lambalar süt kovaları gibi durmadan havada sallanıyordu.

Bayan Euphemia'nın farkına ilk kez, çadırın tavanına yükseltildiğinde vardılar; Euphemia, dişleriyle ısırdığı bir ipe tutunmuştu.

İpi bırakıp, çadırın bir ucundan diğerine ölüm taklası atarak uçtu ve orada dişleriyle bir başka ipe tutundu.

Bir program broşürü yere düştü.

Bayan Euphemia üçüncü kez ipi bırakmıştı; biçimsel nedenlerle boynunu kırmaya karar vermişti.

İnsanlar ayağa fırlayıp çığlıklar attılar; içlerinden bazıları

tribünlerden aşağı atlamaya çalıştı. Euphemia, sallanan avizeyi görmüş, yerden beş buçuk metre yukarıdayken ipi yakalayıvermişti.

Seyirciler öfkeyle sarsıldı.

Euphemia, sonradan, kendinden son derece emin bir şekilde birkaç ölüm taklası daha attı.

Yine de, ahlaken çökmüştü.

(En güçlü ahlak, el becerisinden gelir.)

Manastıra kapanıp tövbe etmeye karar vermişti.

İnsanlar akşamın serinliğine doğru sürüklenip dağıldılar ve ortadan kayboldular.

Sirk artık bomboş, yuvarlak bir karanlıktı.

Euphemia, içerisinde uyuyan bir maymunun bulunduğu kafesin önünde kendisini kırbaçlıyordu.

On Birinci Bölüm

Çiftleşen iki maymunun gölgesi kafesin diğer ucundan Euphemia'nın üzerine doğru yürüdü. Euphemia, hem yorgunluktan hem de bedenini ele geçiren karanlık şehvetten ötürü titredi. Usulca sirk alanının ortasına gidip bürümcük elbisesini üzerinden çıkardı ve karanlığın içinde çırılçıplak durdu. Tavandaki pencerelerden içeri birkaç yıldızın solgun ışığı süzülüyordu. Onların arasında ise ölümcül ip salınıyordu.

"İşiniz bitti," diye bağırdı Bebuquin karanlığın içinden. Gölgesi, zeminde kayarak Euphemia'nın üzerine düştü.

"Sakın bana dokunmayın," diye haykırdı Euphemia. "Ben bir başkasına aitim. Hayali Böhm'le sözlendim. Duvardan çıkıp gelebilir. Hiçbir kural tanımaz o. Kafamı karıştırdı. Her şeyi hem anlamlı hem de anlamsız kılan, marazi ve biçimsiz mizah anlayışıyla aklımı çeldi. Fantezilerin baştan çıkarıcılığından çok çektim. Bir kadının bu kadarı-

na dayanması mümkün değil. Benim içim Böhm sizden daha sahicidir, anlıyor musunuz? Ölümcül bir zeka, şahane bir giyotindir o. Ah, benim darağacım. O nasıl isterse hep öyle görünürüm ben. Güçten kuvvetten düşürür beni. Günlerce çömelir onu seyrederim; bir bakmışsın akşamın gölgelerine karışmıştır, bir bakmışsın sabahları dur durak bilmeyen bir papağan gibi capcanlıdır ya da denizde yüzüyordur ve ben de günlerce dalgayı ve Böhm'ü içinde taşıyan yeşil şişeyi takip ederim. Ölülerle haşır neşir olmak insana öyle çok şey katıyor ki! Huzurlu, insanı içten içe derinleştiren bir şehvet, sessizce patlayan bir coşkudur Böhm!"

"Teşbihte hata yapıyorsunuz."

"Ah, çok ahmaksınız. Beni bir örümcek ağı gibi sarıp sarmalayan uzun, kadim bir mitin içindeyim. Bilirsiniz, hava boşluğu çok başkadır, cam bir fanus gibidir. Oradan kaçıp kurtulmam gerek; bu tutsak yaşam insana nefes aldırmıyor. Böhm, sürekli yaptığı alıştırmalarla bedeninin fantastik kapasitesini genişletmeyi başardı; sesinin ve gözlerinden çıkan ışınların da. Evet ya, nasıl bir şeydi o, ne kadar uzağa erişebildiler. Mizahın sınırsızlığı öylesine aklımı başımdan alıyor ki. Fakat tüm bu ıstırap beni çok üzüyor. Yüzümde mülayim bir tebessümle herhangi birini öldürebilmeyi isterdim; omuzlarımdaki yükü kaldırmaya yarardı bu belki de. Biliyorsunuz işte, daima bir miktar

gerginlik icat edip sonra da ondan kurtulmak için elimizden geleni yapıyoruz. Büyük bir karanlık ve çok az, bir gramcık gerginlik. İçimizdeki tüm kötülükler ve tüm iyiliklerin hepsi mülayimdir; birbirini zayıflatırlar. Fakat bazen -nefret, korku, aşk gibi- bir tanesi çok güçlenir ve işte o zaman şimşek gibi yol alır. Aksi takdirde, diğer tüm hisleri körelmiş uyurgezerler gibiyizdir; yapılması gerekenleri yapar, hep olduğumuz gibi kalır ve hiçbir şey bilmeyiz. Birçok cinayet de böyle işlenmiştir."

"Fakat ya beden, duyular?"

"Yüce tanrım, bunlar en zavallı alışkanlıklar, önyargılardır. Deneyim gerektirmeyen duygular çok daha çekici, daha güçlü ve tehlikelidirler. Nihayetinde, her şeyi bilerek dünyaya gelen insanlar vardır. Yaşam, yeni bir şey değil ki, sadece belleğin zahmetli bir mizansenidir."

"Öyleyse sahiden de Tanrıdan geliyoruz biz."

"Başka nereden gelecektik ki?"

"Ama Emil'i doğuran sizsiniz."

"Hayır, onu doğuran ben değilim, içimde bir şey onu üretti ve korudu. Hem çocuğun ilk çığlığının benden gelmiş olmasına da imkan yok. Form, yani beden sadece bir araç, bir ifade biçimidir. Üstelik çok da zayıf bir araçtır. Tanrıyla ve Böhm'le daha fazla zaman geçirdiğimde, çoğu

şeyi daha iyi bileceğim."

"İşte her şey bu şekilde canlıların elinden ölülerin eline geçiyor. Büyük bir gayretle nöbet tutuyorlar. Külotunu nasıl da sık sık kolayca indirdiğini hatırlıyorsun, değil mi Euphemia? İşte ne var ne yoksa benim ellerimden de aynı şekilde kayıp gidiyor. İnsanın tek yapması gereken, başını bulutların üzerinde tutup dik durmaktır. Böylece az çok hazır sayılır. Her şey uzaklaşır. İnsanlar, hevesler, dertler, her şey ve sonunda insan içi boş bir karton kutuya benzer. Senin de bildiğin gibi, karanlık ve güneş benim için artık karşıkutuplar değil, bazen siyah, bazen de beyaz olan büsbütün bir hissizliktir. Günün birinde öyle bir bağırmak istiyorum ki, kaplanlar bile korkudan sağa sola kaçışsın ve gözleri gecenin karanlığında alev gibi parıldasın. Beni bunun dışında mutlu edecek hiçbir şey olamaz, hiçbir şey. Başkalarını heyecanlandıran ve mest eden her şey beni sıkıntıdan öldürüyor ve gözünle göremeyeceğin bir duvar gibi hareketsizleştiriyor. Şimdi de sen kalkmış Yüce Tanrıdan medet umuyorsun! Ebediyette kendini assan daha iyi edersin. Yüce Tanrı, evet. Tüm gücümüzü kuvvetimizi Ona verir, sonra da kendisine tahammül edemeyiz. Her şeyin nasıl Onun kucağına düştüğünü, nasıl seni benden aldığını görüyorum. Bundan böyle yapabileceğim bir şey yok, Ona hiçbir hakkı bahşetmiyorum. Ayrıca sırf sen bir uzaylıya inanıyorsun diye de ölemem ben."

"Giorgio, saflığın nasıl bir kadın olduğunu bilir misin sen? Bilir misin ki, herhangi bir değeri olan kadınların hepsi kendilerini hor görürler? Bütün bu pislikten paçamı kurtarmak istiyorum ben."

Bebuquin: "Kurşuni gri ayran günlerinize."

Euphemia: "Ruhun dirilişine."

Bebuquin: "Fakat Tanrı bir deliliktir."

Euphemia: "Öyleyse daha da kuvvetlidir.

Tıpkı insanlık dışı matematik gibi gösterişli

ve tutkulu.

Tanrı, bedeni aşan bir heyecandır.

Tanrı, ötemizde öldüğümüz ölümdür.

Kendimizi bereketle yok edişimizdir.

Ölçülemez ölçüdür.

Hiç görmediğimiz renklerdir.

Ah, nasıl dans ederim onunla.

Yıldızları elime almam gerekecek.

Güneşi de ayaklarım altına.

Öyle ki, ağzım sınırsız bir orkestra olsun.

Üflemeliler ve bas davul da fazlasıyla meşgul.

Üzümleri parmaklarımla ezip

Onu kavrarım.

Kıpırdamadan yatarım ve

yüzüm de duvarı örten kireç gibi bembeyazdır

ve böylece Tanrıyı bilirim.

Karanlıkta ışıldayarak pusuda bekleyendir o."

Bebuquin:

"O zırdeliliktir.

İmkansız olandır.

Ölümcül sonumuzdur.

Zorla yurt edindiğimiz çorak bozkırlardır.

Tehlike altındaki irade.

O nefretimdir."

"Bebuquin, dur bir soluklanalım. Çok bencil bir adamsınız, hiç fedakarlık yapmıyorsunuz, her şeyi kendiniz için istiyorsunuz ama olacak şey değil bu. Yüce Tanrı için de bir şeyler bırakın, üstelik azıcık da olmasın. Ah, Böhm değil mi bu gelen?"

Euphemia önce üşüdü sonra da vücudunu ateş gibi bir ter bastı.

"Durun," dedi Giorgio, "Saçmalık bu. Her şeyin baştan çıkarma ve şeytana uymadan ibaret olduğunu düşünmek korkunç bir şey. Euphemia, evlen benimle, yoksa dayanamayacağım."

"İyi vallahi, Böhm de her gece bizi izlesin o zaman. Hiç merhamet yok mu sizde?"

Keşke bir şeyler kendimden kurtulmama yetecek ölçüde beni ele geçirebilseydi, mesela sevimli bir intihar. Her an etrafta kendimle dolaşmanın benim için eğlenceli olduğunu mu sanıyorsunuz? Üstelik Goethe olmaya yetecek ne arzum ne de yeteneğim var."

"Giorgio, senin gibi birinin bir kadını yerinden bir milim olsun kıpırdatabileceğini sanıyor musun gerçekten? Ağzını açtığın anda dilin kendi aleyhine işlemeye başlıyor. Senin arzuna karşı çıkmaya cesaretim yok, seni süs köpeciği."

Euphemia, tüm bunları kendi çıkarını hiç düşünmeden söyleyivermişti. On dört gün önce olsa, haz alarak söylerdi. Ne de olsa Yüce Tanrı hakkı olanı ister ve insan yalnızca düşmek için yukarılara tırmanır.

Zavallı Bebuquin, seni evcil hayvan. Maymun kafesinin

önündeyken dindarlık erotik gelir kulağa.

Bebuquin, ağrıyan boğazıyla evlerin fizyonomisi arasından geçiyordu. Sokağın köşesinde yalpalayarak dans eden çakırkeyif bir fahişe, korseli ve dolgulu poposunu yıldızlı göğe doğru kaldırdı. Bebuquin'in uyuşturucuların hazzından nasıl kurtulacağını anlatmayın bana. Euphemia, yatışmış ve uhrevi bir havayla, adeta bir rahibe edasıyla sirki terk etti. Ağırbaşlılıkla tırnaklarını törpüleyip başını sallayarak, arada sırada da memelerinin diriliğini eliyle yoklayarak, gayet sıradan bir şey yaparcasına Bedava Kan Mucizesi Manastırından içeri girdi.

On İkinci Bölüm

Bebuquin, kimseye fark ettirmeden odasına gitti. Banyo yaptıktan sonra özenle giyindi. Ardından, tüm keşmekeşten arınmış bir halde katarsis bölmesine geçti; tam ortasına deri bir koltuk yerleştirilmiş, duvarları kireçle sıvalı minik bir odaydı bu.

Alçakgönüllülükle oturdu ve dedi ki:

"Ah, günahın tadı.

Fakat şerefsiz nedenlerden dolayı değil. Günah, insanı yüceltir ve güçlendirir; o ana dek olan biten her şeyi unutmayı ve sil baştan başlamayı gerektirir. Günah bir ölümdür ve benim dünyam da günah içinde yanıp kül olur. Bugüne değin nice Bebuquinler cehenneme gitti. Bu da beni, gücüm sürekli azalsa da, hep daha saf ve kuvvetli olmaya zorluyor. Belki de insan, pişmanlığın saflığına, alçaklık sayesinde yenilenmeye ulaşmak için günah işler.

Yine de bu acı.

Günahları düşünürsem, yaşamaya devam edemem. Onları unuttuğumda ise, bu kelimeyle birlikte yaşamım da yok oluyor ve Şeytana teslim oluyorum.

Tanrım, yaşamımın sonunu ne zaman sana teslim edebilirim?

Ah, kimliği hissetmek için

yaşlı ve lekeli bir bedenle işe başlamak zorunda kalmak.

Bu gece bir arkadaşım öldü.

Düşüncelerim silindi gitti.

Gözler ve kulaklar günahkardır.

Felsefeden başka geriye ne kaldı benim için;

İlkeler olmadan mahkumum

hep kötü olmaya.

Zalimliğimin böylesine kuru değneklere ihtiyacı var mı?"

Sustu. İçinde bir çukur açılmış, etrafındaki yer yarılmıştı. Devre kesintiye uğramıştı. Gözleri, yanaklarının üzerinde hiç kıpırdamadan duruyordu.

Konuştu:

"Ey, ruhumun krallığı

Belki bir de tahammül edemediğim aciz çoğulluk.

Üstüne üstlük bu yoksulluk.

Bana acı veriyor.

Yaşamak,

bir birey olabilmek için

insanın yalnızca tek bir şey bilmesi gerektiğini

ne zaman anlayacağım?

Ah, kelimelerin ve anlamların çoğulluğunun hazzını yaşamak ve sadece tek bir yorumu bilmek ne acı. Bu tek yorum formdur ve form şeyleri, kapalı gözleri, düz sesi üretir. Keşke kendimi çoğulluğun hazzında kaybedebilsem ve hangi merkezde tekrar dirileceğimi hiç bilmesem.

Bize yapılacak iş bahşeden Tanrım; beni işten azat et ki, asgariyi gerçekleştirmek yerine azamiyi hissedebileyim. Ne ahmakça bir öneri, bu söz. Ben de bu yüzden rengarenk bir hayvan gibi kulaklarımı dikmiş, bir mesaj bekleyerek senin topraklarında yatıyorum; çünkü bugün, içinde dirilebileceğim bir kefenim yok.

Ey, Tanrım, bize bir beden vermişsin, belki de birbirinin

aynı; bedenin olanaklarını aşan, epeydir ve sıklıkla bunları göz ardı eden bir de ruh. Düşünürlerin parlak kelleri ise (güneş, kendi yansımasını görmek için onların önünde alçakgönüllülükle eğilir) bunların arasında bir denge bulmaya çalışır. Fakat kendisini bu bedenden (Ah, o bahçe çitleri, şehir surları ve para kasaları, yatılı okullar ve kızlık zarları) başka bir şey olarak görmek isteyen ruhumun da yeni bir şeyler tasarlayıp gerçekleştirebilmesini istiyorum. Tuhaf varlıklar yaratabilir, kelimelerle kağıda çılgın şeyler çizebilirim. Ben zaten eciş bücüşüm fakat midem öğütmeye devam ediyor. Havarilerin sözlerine kulak asıp bedeni değiştirmeye çalışan azizler; nasıl da yetersiz bir çaba içindeler.

Ey, Tanrım, bana bir mucize ver; birinci bölümden beri onu arıyoruz.

O zaman normal olurum ama ancak o zaman.

Ey, Tanrım, eğer hakikate ulaşmaya çalışan araştırmacıların yasasından daha fazlasıysan, can sıkıntıma merhamet et; Böhm zaten bu yüzden öldü gitti."

"Bebuquin," denildi, "her şey bir ıslahevinden ibaret. Öte taraftakiler, öylesine insana özgü bir basitlik içinde ki. İki şıkları var: ya susar ve hayali bir fallusla sonsuza dek oyalanır ya da bir Bir çizerek aynı sonuca ulaşırlar. Ben Birler çizip duruyorum ve yalıtılmış kafatasım paslanıyor.

Selam olsun sana, ihtiyar şehit. Kimliği yok edersen hızla kanatlanırsın; fakat bu tempoya dayanabilir misin, onu bilmem. Bir, Şükürler Olsun, bir, Şükürler Olsun, Amin, bir. Ey, zaruret, Şükürler Olsun, Ey yasa, Şükürler Olsun, Ey -her şeyin kendi içinde uyuduğu- eşitlik, Ey sessizlik, Ey derin düşünceler, Ey kendi pislediğini yiyen devekuşlarının sindirim sistemi.

Bir, Şükürler Olsun, bir, Şükürler Olsun, iyi günler dilerim, bir, Şükürler..."

"Şimdi bu felsefe miydi, cehalet mi?"

"Ey eşitlik, Ey bir. Bazıları halen ikiye kadar sayıyor. Ey ikiliğin genişlemesi. Ey kıyıdan kıyıya gidip gelmek, Ey bir ileri bir geri koşmak."

Düşüncelerin kadimliği; Ey beylik sözler antikacısı, Ey tarih öncesi hikmet.

"Bak, nefret ettiğim bir hayatım var; tam anlamıyla mahvolmuş bir hayat. Ahlaklı yaşamaya devam edeceksem, ekmekten daha ziyade yeni varoluş koşullarına ihtiyacım var. Zincirlerimle yaşamaya devam edemem; böyle yaşamak istemiyorum, ahlaken tutarsız olur bu. Bağışlayıcılığınla beni bilindik yollara sokma, merhamet et; günahlarım ve pişmanlığımdan daha etkili bir değişikliğin vakti geldi. Yenilenmeliyim. Bir kıyamete ihtiyacım var."

Gece usul usul renklenmeye başladı. Beyaz oda, rengarenk ışıltılarıyla duvar boyunca yürüyen gölgeleri yalayan eski bir mücevhere dönüşmüştü. Küçük beyaz bir bulut pencerenin dışında, gökte asılı duruyor, kendisini aydınlatan güneşin son ışıklarıyla kor gibi yanıyordu. Bebuquin'in bedeni gölgelerde kayboldu. Geriye sadece alçalan buluta bakan şafak rengi başı kalmıştı. Başı, soğuyan bir yıldızdı.

On Üçüncü Bölüm

Yıldızlar, bir kez daha, ark lambalarının ışıklarıyla nafile bir yarışa tutuşmuşlardı.

"Ey, sanat," derken iç geçirdi Bebuquin, "perspektif bir kenara bırakıldığında, bakış açısına bağlı olarak koşulların istenen şekilde değişmesinden, bir şeyin hem doğru hem de yanlış bir şey olabilmesinden vazgeçildiğinde ne denli güçlüsün!

Ayartıcı cazibe; sen, uyuyan ıssızlaşmış gecede ortaya çıkar ve yıldızlardan duyduğumuz korkuyla büyürsün.

Daha unutmadım; unutmamak ne denli mümkünse. Belki de benim beceremediğim yerde bir başkası arındırır beni." Bedava Kan Mucizesi Manastırından içeri girerken, kaderden kesin bir kopuşun mümkün olup olmadığına kafa yoruyordu.

Böhm, Bebuquin'in biraz yukarısında, çam ağacının iğne

yaprakları üzerinde karın üstü kayarken şu şarkıyı söylüyordu:

"Ey koruların güzelim dokuması,
Ey terör, sırların öğretmeni.
Orman yangınları, vahşi doğaya inen vahiyler.
Labirentler, engebeli patikalar,
orada ayağını sürüyerek yolunu bulmaya çalışan ihtiraslı, sapkın ruhlar."

Böhm'ün kafatası, ölülerin vurdumduymaz kesinliğiyle yolu aydınlatıyordu.

Şarkı söylemeye devam etti:

"Riskler, acizlerin spekülasyonları,
boşunadır,
çünkü üzerlerine binecek kağıt ağırlıkları hazır,
Ey, felsefi dalavereler.
Saf bir çocuğun iyi, zararsız ruhu
geziniyor ormanlarda."

Ormana düşen bir yıldırım Böhm'ün üzerinde durduğu ağacı tir tir titretti.

Bebuquin, bütün gayretine rağmen Böhm'ün havada yaptığı yolculuğa yetişmekte zorlanıyordu. Fakat Böhm ne zaman artık işler yoluna girdi dese, bu sefer de ya Bebuquin bir bataklığa saplanıyor ya da o nefes nefese bataklıktan çıkmak üzereyken Böhm bir akasya ağacının en tepesinde uçarcasına dans etmeye başlıyordu.

"Ey bakış açıları, mantıkçıların çoğulluğu, kürelerin kontrpuanları," diye bağırdı Böhm, lambasının dingin ışığını özenle koruyarak, "Siz şeyleri mengeneye koysanız da, hiçbir zaman onları yok edemezsiniz.

Nasıl da coşturuyorsunuz gözlerimi,

çünkü ölümcül düşüncelerden vazgeçirdim kendimi.

Bebuquin, aptallığa duyulan arzu feragat etmeyi gerektirir. Bunu da yalnızca her şeyi uzun uzadıya düşünerek başarabilirsin. İşte o zaman, düşüncelerimizin, vurulmuş bir yaban ördeğinin kanatları gibi kendi üstlerine kapanarak alçaldığını görürsün. Hayır, düşünceler kendi başlarına bir amaç değildir, ancak hareket halindeyken anlamlıdırlar. Fakat düşünceler hareket edebilir mi? Ah, alabildiğine sabitler onlar, yerine mıhlarlar insanı, hatta devrimcileri bile olduğu gibi muhafaza ederler. İmgeler gözün amelle-

ridir, ancak bir imge her şeyi anlatmaya yetmez; fakat bir düşünce bunu başarabilirmiş gibi yapar hep; bütün zinciri tüketmiş, felce uğratmıştır o.

Mantık daima teklik peşindedir ve çok farklı mantıklar olduğunu kabul etmez. Her ne kadar tekleştirmeye eğilim olsa da ve birçok şey birbirini karşı uçlara itse de, teklik diye bir şey yoktur. Mantığın bir temeli yoktur. Kimileri, onun dört aksiyomundan birini tercih eder, diğerleri de öbür aksiyomu; üstelik bir aksiyom mücadele ederek diğerlerinin arasına karışır. Ne de olsa tek başına bir aksiyom bir adım ileri atamaz. Mantık, canavarca bir istisnadır ve Pisagor'un teoremi de bir ucubedir."

Yeşil ejderhalar, metal kuyruklarını pervane gibi çevirerek havada süzüldüler. Bebuquin'in ayaklarını sürüyerek geçmeye çalıştığı çölün kumları gökyüzünü kapladı.

Ufukta manastır görünüyordu. Manastırın dört bir yanındaysa kıraç, biçim veren, toz duman içinde vızıldayan, üzerinde kuşların uçuştuğu çöl uzanıyordu; düzlükte daireler çizdikten sonra gerisin geri kendine dönen bakışlar daha sonra kumun üzerine yığılıyordu. Güneşse, dik, keskin kayalıklar üzerinde alçalıp yükselen huzmeleriyle bu kahverengi postu dövüp duruyordu.

On Dördüncü Bölüm

Manastırın önünde bir adam oturmuş, kendi içine bakıyordu. Adamın üzerindeyse bir kadın uçuyordu. Buradaki amaç, nelerin mümkün olduğuna dair bir ön fikir vermekti. Söz konusu olan platonik bir çiftti. Adam başını ayaklarının arasına alarak yusyuvarlak oldu. Kadın, adamın beyaz, kısacık tıraş edilmiş başı üzerinde, kendi etrafında dönerek daireler çiziyordu. Alçak sesle ilahi söylüyorlardı.

"İçine kapanmışların sessizliği, kendi etrafında dönüp duran kutsallık. İçimizdeki her şey ne zaman uyum bulacak? Muhteşem içgörüde buluşuyor birçok yol - fikir ve orospuluk, su toplamış ayaklar ve cansız horgörü; çocuksu ve ihtiyatsız uğraşıp duruyorlar uç kavramlarla. Ey tembellerin, yorgunların, kaytaranların, orospuların ve piçlerin kötü şöhretli sonsuzluğu; bunları mutlaka mahvedersiniz siz, formu ve etkin kuvveti parçalarsınız. Ey noktaların

noktasına alçak çöküş, başlangıca ve sona, yerin dibine ve kararlılığa."

Bebuquin onları geçerek, insanı mest eden dış avluya girdi. Hiç değişmeyen bir şeydi bu. Esrime hissi uyandıran ve coşturan şey bir hiçti; siyah mermer çıkartılan bir taş ocağı üzerinde insanlar dolanıyor, gözlerini taş ocağına dikip bakıyor, orada öylece sessiz duruyor, arzuyla yanıyorlardı. Burada her şey donup kalmıştı, "ommm" diye mırıldanarak mermerlerin üstünde dans ediyor, kendilerini kırbaçlıyorlardı, vs. Diğerlerinde bunun yerine kristal bir kaya vardı ve uzun söylevlerle kayanın saydamlığını, ateşini, perspektif gücünü, farklı yontulmuş yüzeylerini, yaratıcı üç boyutluluğunu, formunu, duruşunu, saflığını, vs.vs. övüyorlardı. Kayanın çevresinde birçok kişi çalışıyordu; kayayı taş ocağına doğru yuvarlıyor, orada baş aşağı çeviriyor, ona tutunuyor, kayayı neredeyse taş ocağının zeminine kadar aşağı indiriyorlardı. Yontulmasının yarattığı şekil bozuklukları nedeniyle kayanın taş ocağına tam olarak sığıp sığmayacağını anlamak mümkün değildi. Bu nedenle bir varsayım komitesi kurulmuştu; karşı görüşteki büyük burunlu, kaba saba kişiler kayanın oraya uygunluğunun koku yoluyla kararlaştırılmasını, bağırsak hareketlerinin aerostatik ölçümlerinin yapılmasını ve dışkılarının içinden geçerek toprağa karıştığı eğimin balistik olarak hesaplanması gerektiğini savunuyorlardı.

Oldukça küçümsenen bir grup çömez ise bir maske ve aynayla oynuyordu ama bunun hakkında konuşmasak daha iyi olur. Dar bir kemerli geçitten bir Budist rahibin monoton sesi yükseldi.

"Ben ve Sen biriz; dünyayı bir arada tutan şey bu özdeşliktir. Tefekkür şahane bir beceridir, çünkü şeylerin ötesine uzanarak manevi bir cemaate ulaşır. Çelişmezlik yasasına dair temel bir histir. Kor gibi yanan aşkımda, B eşittir A. Sebep ve sonuç birdir. Her ikisi de, kendisini bulmak için diğerine döner. Ey eşit güçler, Ey olaysızlık, Ey en açık seçik olaylar."

Bebuquin haykırdı: "Burada haklı bir intihar gerçekleştiriliyor, burada kutsal budalalık besleniyor, burada gözler oyuluyor. Bayım, ben buraya yeni bir insan üretmek için geldim. Başka bir kelamda yaşıyorum. Eşitlik bir işime yaramaz."

Budist rahip ona seslendi:

"Bırakın görünüşünüz değişsin. Hem zaten ne düşündüğünüzün bir önemi yok. Siz sadece bir ilk nedensiniz ve bu yüzden de özünüzde günahsızsınız."

Bebuquin bir küfür savurdu.

"İlk neden hiç umurumda değil. Olmaz olsun."

Sarı renkli rahip elbiseleri giyinmiş olan Böhm yanlarına yaklaştı.

"Hala bir umut var, Bebuquin. Kim bilir, belki de başkalaşım ölümle geliyordur.

Ya olduğumuz gibi orada kalırız ya da yok edilir ve dönüşürüz."

Bebuquin: "Fakat insanın yaşarken kendisini dönüştürmesi, sefil belleğinden kurtulması mümkün değil mi?"

"Bebuquin, kendini hasta etmişsin sen. Günah yalnızca bellekte yaşamaz; insanın ve cennetin asla unutamadığı amellerde yaşar aynı zamanda."

"Yani insanın değişmesi için ölmesi mi gerekir?"

"Günah çıkar ve kendini kurban et. Hayal gücünün yeterli olduğunu sanırdım ama kandırılmışım. Git ve her şeyi itiraf et."

Bebuquin, küçük kilisenin kapısından içeri günah çıkartırcasına bağırdı:

"Arındırılarak içimin boşaltılmasını ve indirgenmeyi kabul etmiyorum. Tekrar sıfırdan başlamayı reddediyorum. Farklı bir kader istiyorum. Kaderimi gördüm; aptallığın tekrarından başka bir şey değil. Dileğim odur ki, kendim için tasavvur edebileceğim birçok şeyin arasından, bir olmak bana nasip olsun."

Günah çıkartan papazın sert cevabı kilisenin içinden

duyuldu:

"Kendin için çok şey hayal ediyorsun ama sadece başa çıkabileceğin tasavvurların bir anlamı vardır. Senin asıl ihtiyacın olan esaslı bir başkalaşım ama o da ölümdür işte."

Bebuquin: "Sınıflandırılması mümkün olmayan, görmezden gelinen ya da inkar edilen, ölümcül akıldan gizlenen çok şey olup biter."

Strophe:

"Bahçemdeki kurumuş ağaçlar,

kristal zeminin körlüğünde yansıyor;

Ellerimin hareketi dinginlikte son buluyor;

tüm bu yanıp tutuşmalar, uçmalar, yırtıp atmalar

taş kesilip kalacak.

Günler uyuyan dağlara karışıyor;

öldükçe daha güçlü, ölümsüz,

dik, aşılamaz

kavrıyor beni geride kalan

geçmiş."

Antiphone: "Gücü yetenler, bugünlerini ve geleceklerini değiştirdikçe geçmişlerini de değiştirir ve böylelikle kendilerini dönüştürür ve anlam kazanırlar. Kısır ya da tehlikeli olsa bile, onuncu yılda mutluluk ve tek çare gerçekleşir."

Strophe: "İnsanı hep aynı günahlara mahkum eden yitik güç ve kısıtlamalar bellekte yer eder. Olup bitenler bir şablon işlevi görür; akıntıda dururuz ve aynı nehir köpürerek sürekli akar."

Bu minvalde sohbete devam ettiler. Bebuquin şu yorumda bulundu:

"Bakın, becerilerimiz sözde olgulara yöneldikçe, mantık bizi felce uğratır; sadece pratik gereksinimlerimizi göz önüne alan mantık bunları uyumlu ve kendini tekrar eden bir ilişki içinde tutmaya çalışır. Ama içimde, bu tür olguları aşan öyle çok şey var ki; üstelik en değerli yanım da onlardır. Maddi dünya ve tahayyülümüz hiçbir zaman anlaşamaz. Eylem, yani şeylerin ve olguların düzelticisi de işte bu yüzden gereklidir. Fakat eğer insan, tıpkı benim yaptığım gibi daha ileri gitmemiz gerektiğine kanaat getirirse, o zaman aynı yoldan yürümekten utanacak yeni tür bir insanın ortaya çıkması mümkün değil midir?"

Kilisenin çatısından trompetler ve davulların sesi yükseldi. Bebuquin içeri girdi ve konuşmaya devam etti:

"Şimdiye kadar dinî olan her şey olgulardan dolayı groteskleşti, ya da bunun tam tersi oldu. Belki de, şeylerin bir araya gelmemesinin nedeni yaratıcı sürecin hiç sona ermemesi içindir. Tanrı fantastiktir; tüm bastırılmış ve dilsiz kalmış duyarlılıklar konuşmak istiyor. Hep aynı seçenekler olmasına karşı inatla direniyoruz; dünya, bizim için kendisini dönüştürmek zorunda."

On Beşinci Bölüm

Bayan Anita Ree İçin

Bir sonraki gece Bebuquin'in uzun uzadıya ve anlaşılır biçimde konuştuğu rivayet edilir. Odanın boşluğuna doğru şunları söylemiştir:

"Yaşarken ölü olmak, büyük huzur, kutsal yoksulluk ve nafile saflık üzerine söylevime başlıyorum.

Yaşam boyu süren ve hayat dolu olan bir şey var; o sensin Hayır, fazlasıyla sık karşımıza çıkan kelime. Fakat bir başka kelime daha var ki, o büyük saygı görür: sensin o, Ey Huzur.

Sabahları gazetelere çeşitli nedenlerle haber olan genç kızlar için suların derinlikleri ne denli baştan çıkarıcıysa, senin de o denli baştan çıkarıcı olduğunu bilirim.

Hiç kuşkusuz, mükemmeliyetin annesi ve metafiziğin babası sensin; çünkü beceri ve kalıcı son sadece huzurda bulunur,

Her daim yalıtılmıştır, hiçbir şeyle karışmaz.

Fakat ben, burada durmuş seni lanetliyorum,

sen, yorgunluk; düşüncelerimi ve gözlerimi felce uğratan sen,

tez adımlarıma köstek olan sen.

Ey, bitkin beyin ve miskin kan,

bizi bekleyen ölüme dahi kayıtsızsınız.

Ama yaşamla ayrılmaz bir bütündür o,

Ve yorgunluk ve büyümeyle dolu her gün ölü bir gündür.

Peki, ikisinden hangisi haklıdır? Bence her ikisi de aynı ve tektir ve yaşam kendini sıfırlar.

Sen ölü yaşam!

Platoncu düşünüp tartışır; onun zor hedefi kesinlik ve huzurdur. Hedefler güç verdikleri gibi güce son da verirler.

Keşfedilen düşünce harekete geçirmektense talep mi eder, bunu kim bilebilir?

Belki de seni güçlendiriyordur, ey en ilkel kesinlik. Sana gelince ruh, önünde eğilmeyeceğim; işte öğretiyor budalaya, reddetmeyi yüzlerce şeyi senin uğruna.

Ve gördüm ki, insan bir burgaçtır; bir şeyler içinden

dışarı akarken, diğerleri de içine akar. Ta ki ey Huzur, sen gelene kadar.

Ey saflık, çok az şeye dayanabildiğinden başka ne söyleyebilirsin ki?

Yoksulluğun öğretisi de aynı şeyi söyler.

Öyle üstün bilgelersiniz ki siz.

Ölüm ve ölümlülük; eserlerimize siz ilham verir, bizi gayret etmeye teşvik edersiniz; belki yaşamın atası da sizlersinizdir ve zorla da olsa sizden kaynaklanıyordur yaşam.

Yıldızların ışıldamasına siz neden olur ve gücümüzün cılızlığını gösterirsiniz bize; tıpkı güneşle ayın zaruri bir kucaklaşmayla birbirlerini aydınlatmaları gibi. Yıldızlardan yalnızca biri aracılığıyla yolumuzu buluruz çünkü bizim gözlerimize göre hepsi birbirini dışlayan zıtlıklardır.

Ölüm; yaradılışın babası sensin. Biz insanlara sonlu olduğumuzu gösterir, formları gören, duyan, tadan duyularımızı doğrular ve belki de heveskar ruhlarımızın sezgilerini onaylarsın. Biz de bu sayede bir şeyi görebilir ve ona bakabiliriz -üstelik hiçbir şey görmediğimizi sanırız.

Senin cellatlığını yapıyorum ölüm. İşte söylüyorum, sadece ölüler ölür; kişi genç ve güçlüyken ölüyorsa, belki de bir başkası için ölüyordur.

Bize arzular ve amaçlar verirsin ve biz de zamanın ötesindeki şeylerle, varoluşa dair düşüncelerle, bütünlük iddiamızla kendimizi sana karşı koruruz. Ama belki de bunlar senin en düşük formlarındır.

Ölüm, mizahın babası, gözlerimle görebileceğim bir mucize seni yok edebilse keşke.

Kuralların ötesinde bulunan hayal gücü düşmanındır senin.

Fakat sanat o hayal gücünü durdurur ve hayal gücü tükenirken sanat biçim bulur.

Seni aşırılığın babası ve biçimin efendisi olarak isimlendiriyorum ölüm.

Bu yaşamda işler böyle yürüyor."

Gece odaya girdi.

Yaşlı bir adam da odaya gelip dedi ki:

"Kusuruma bakmayın ama uzun süredir alt katınızda yaşıyorum. Konuşmakta zorlanıyorum çünkü epeydir kaybettiğim bir alışkanlık bu.

Sadece şunu söylemek için geldim: kendi isteğimle uzun süredir ölüyüm. Sadece görünüşte yaşamaktaydım; lütfen ölümü arkamda bıraktığımı doğrulama nezaketi gösterin.

Mizahçıların en büyüğü olarak ölüyorum."

İhtiyar adam olduğu yere çöktü; sessiz ve kaskatıydı. Sonra avazı çıktığı kadar bağırarak şunları söyledi:

"Aslında böylesi daha beter; yalnızca yaşama ve kendime ihanet etmiş oldum."

Bebuquin cesedi ihtiyarın odasına taşıdı. Uzun bir süre cesede baktıktan sonra tekrar kendi odasına döndü.

Penceresinden, aşağıdaki ağaçlı, geniş caddeyi seyrediyordu. Bitkin bir halde gezinen bazı insanlar yaklaşıp şöyle haykırdılar:

"Yasa, öldüren büyük istisnadır; mucizeler aramak için şeylerin içine gidiyoruz."

Bebuquin pencereden geri çekildi. Ay, sırtında şaşkın bir delik açmıştı. Oturdu, o güne dek hiç çalışmamış ellerine baktı ve söyleve başladı.

"Kayıtsızlık, hangi iplikle örüldün sen? Sana yol açan aşırı hassasiyet miydi yoksa bereketli doğaya eşit olan kuvvet mi? Kayıtsızlıktan ötürü en garip şımarıklıkları yapan çok insan gördüm; bazıları da kendi şiddetli öfkelerinden duydukları korku nedeniyle böyle davranıyorlardı. Ey felç, her şeyi durduran ölüm, taş kesilme ve uyku: yaşamı siz bir arada tutarsınız; o yaşam ki, siz dizginlemeseniz,

şiddetli bir öfkeyle tüketirdi kendini.

Ey hastalık, gel buraya, beni yalnızca sen sınırlayabilirsin. Tanrım, lütfen korkunç bir acı duymama izin ver ki, ruh felce uğrasın. Ya da belki, Ey umut, o hastalık, ihtiyaç duyduğum özel şeylere gücü olan yepyeni bir beden verir bana.

Tanrım, biliyorum, bir şeyin sonunda onun en üst mertebesi değil, tam karşıtı bulunur ve bilgi de sonunda deliliğe varır. Bilmek ve görmek için yaratılmışım fakat senin dünyan bunun için yaratılmamış; o bizi geride bırakıyor, terk ediyor. Seni arıyoruz, Ey Tanrım, sonra da sessizce felç geçirip ölüyoruz. Üstelik bu bir vahiy bile değil; tam tersine amaç Sensin.

Tanrım, bir şey söylememe izin ver,

kendimden yaratıldım ben.

Bak bana, bir amacım ben; bırak kendi başıma bir şey yapayım, izin ver bir mucize gerçekleştireyim.

Ey, dönüşümün gecesi, bu bedeni unutabileceğim o yere ne zaman geleceksin, evet, onu fırlatıp atacağım ve o zaman şeylerin başka bir anlamı olacak; farklı olacaklar. Bağlantılar kendi kendilerine yetecek ve parçalar konuşmaya başlayacak. Asıl dönüşüm çözülmedir ve umarım benim de başlangıcım o olur."

On Altıncı Bölüm

Bebuquin sisli geceye sert bir adım attı. Sokak lambalarının yansımaları, ağaçların dalları arasından hücum ederek ıslak zeminde devasa saydam balıklar gibi yüzüyorlardı. Bebuquin durdu! Koştu ve yeni bir tarikatın geçit töreni arasından hızla geçti; çeşitli mesihleri ve dekoratif genç kızları geride bıraktı. Biran önce sirke ulaşması gerekiyordu. Bu tür yapay ve mantıkdışı hareketlerin tüm ifadelerini içinden söküp atmalıydı; böylece son nefesinde nihayet fiziği çürütmüş olacaktı.

Sirkin bir kapısından içeri girdi.

Sonra çok tuhaf bir şey oldu.

Bisiklet gösterisi sırasında, etrafı yansıtan bir kolon kıvılcımlar saçarak arenaya girdi; rahibe giysileri içindeki bir çalgıcı da flüt çalarak onun yanı sıra yürüyordu. Seyirciler kolonda, kimi zaman ışıl ışıl devleşen kimi zaman

da yamulan kendi yansımalarını görüyorlardı. Bu aynalar insanda tekrar tekrar bakma isteği uyandırıyordu. Ağızlar arenayı yutuyor, parçalanan boyunların gölgeleriyse karartıyordu. Bakışlar, heybetli kolonu delip geçmeye çalışıyordu. Bir kadın, geçirdiği merak dolu şaşkınlığın etkisinden ötürü kabarık eteği altında yığılıp kalmıştı. Tribünlerin bir bölümü çöküverdi. O esnada, flüt çalgıcısının yorulmak bilmeyen parmak uçlarıyla ayna, hem kendi gölgeleri hem de seyircilerinkiyle bir dansa başladı. Gölgeler öylesine birbirine dolanmış ve karman çormandılar ki, diğerlerinin gölgeleriyle oynak bir dans tutturan aynadaki şekillere kendisini fazlasıyla kaptıran bir kadın ölüverdi. Kolon, uçar adımlarla gölgelerin içinde kayboldu.

İnsanlar aynada kendilerini tuhaf işaretlere dönüştürüyorlardı; seyirciler içten içe çıldırarak aynadaki yansımalarına uyacak şekilde baş döndürücü biçimlerde eğilip bükülmeye başladılar. Rengarenk yansıtıcılar aynanın etrafında fırıldak gibi dönüyordu.

Geri çekilen karanlık, bir şimşeğin çakıp sonra tekrar duvara geri dönmesi, tribünlerden fırlayan bir yığın.

Genç bir adam sıçrayıp tavandan dışarı çıktı.

"Ayaktakımı," diye bağırıyordu.

Çarpık yansımaları gerçek sanan seyirciler daha da coştular.

Feri kaçmış sabaha kadar.

Felç kenti ele geçirmişti.

Öğlen üzeri, çok sayıda vagon sirkin önünde durdu.

Huzur dolu gün ışığı altında, ölüler tasnif edildi.

Arkasından deliler vagonlara bindirildi.

Kentte yılın yarısı boyunca süren bir karnaval vardı. Şehrin sakinleri saçmalığın olağanüstü örneklerini sergiliyorlardı. Birçokları grotesk kasılmalara teslim olmuşlardı. En sevdikleri eğlencelerden biri, birbirlerinin kafasını tokuşturarak kırmaktı. Toplu cinnet öyle bir noktaya gelmişti ki, öldürmeye başladılar.

Palyaço kılığına girmiş yaşlı bir adamla işe başlamışlardı; adamı, ayaklarından bir sokak tabelasına astılar.

Aklı hala bir miktar yerinde olan bir kız haykırıyordu:

"İşte burada ölüyor sıradan insan". Bunu söyledikten sonra o da asılmak için yalvardı çünkü etik duyarlılığı sayesinde çoktan hem katil hem de kurban olmuştu.

Hiç de hafife alınamayacak işkencelere maruz bırakıldıktan sonra bacaklarından asıldı. Buna rağmen iç

çamaşırları iyi kalite olmadığı için aşağılanmaktan da kurtulamamıştı. Çeşitli mesihlerin buluşması oldukça başarılı geçmişti: saflık mesihi, şehvet mesihi, vejetaryenlik ve dans mesihleri, hipnotize eden mesih ve diğer bazıları. Yeterli sayıda mürit edinenlerin canı sıkılıyordu. Emekli olan mesihler editör olarak işe alınıyordu; özellikle de sansasyondan anlıyorlarsa. Yeni dünya görüşü, bacaklarından birini kırmış bir keçide en belirgin haline kavuşmuştu.

Bazı deliler Bebuquin'in penceresi altında toplanmıştı. Bebuquin dışarı uzanınca, öğle güneşi kel kafasını aydınlattı. Sallanan kafalar lastik toplar gibi pencerelere sıçrıyordu. İçlerinden biri, "Bizi geri ver, bırak dışarı çıkalım, aynaları ortadan kaldır," diye bağırdı çünkü aynanın ışıldayan dehşeti şehrin üzerinde asılı kalmıştı.

On Yedinci Bölüm

Euphemia Bebuquin'i ziyarete gitti. Kapıyı çaldı. Selam verirken, kafa tokuşturmasına benzer bir ses çıkarmıştı.

Bebuquin içeriden seslendi: "Burada değil, kayboldu."

Euphemia içeri girdi.

"Euphemia, tüm bağlantılar kopuyor; kendimi kaybedişin hiddetiyle patlıyorum.

Eskiden bol kıvrımlı bir flöre* kadar sert ve keskindim. İnsan zamanla basitleşip köreliyor.

Ey, çatal dilli şimşek, Ey hala yanıp duran lamba.

Bana ait bir örgü şişine oturtmalıydım kendimi; şişin parlak ucu, beynimden fırlayıp bir şimşek gibi çakana dek girmeliydi içime. Kafatasım yarılmalıydı.

---

* Flöre: Günümüzde daha çok eskrim sporunda kullanılan bir tür esnek kılıç.

İnsan kendi ölümünü sahiplenip gerçekleştirecek kadar deli olabilmeli.

Delilik için yaratılmış olanlar normal kadınlarla, o çocuk doğuran banalliklerle mücadele halindedirler."

Kalın bacakları üzerinde duran Euphemia, yüzünde anneliğin yavanlığını taşıyan kocaman, sevgi dolu bir tebessümle tehdit dolu şu sözleri söyledi:

"İyilik nedir bilmezsin sen."

Bebuquin: "İyilik beni yok ediyor. Gerektiği gibi olmama kim izin verecek?"

Euphemia: "Çocukların sorumluluğunu almana olanak tanıyan şey olmalısın."

"Fakat benimle birlikte bu son bulacak."

Budala, uzun, aptal ve esneyen gölgeler Bebuquin'in üzerine çullanıyorlardı.

"Ölüm," diye haykırdı Euphemia.

"Kusura bakma ama iki kere iki belki her zaman dört eder ve bu böylece sürüp gider; belki de sürüp gitmez ve o zaman da son bulur."

Euphemia: "Sayı olgu değildir; sadece bir düzenlemedir ve ruhun dışında bir yerde bulunur."

Bir arabanın ışıkları odayı taradı.

"Çekip çıkarın beni buradan," diye haykırdı Bebuquin; Duvarlar vardı orada ve cam kırıkları.

"Kendini kendine karşı savunan kişinin kendi olmaya cesareti yoktur. Bu ikisinden hangisi O? Bunlardan biri benim için nefret edilesi, tiksindirici; ötekiyse çok korkunç, boğazına kadar deliliğe batmış."

Böhm tavana yayılmıştı. Işıktan benekleri olan geniş bir gölgeydi; gözleriyse, parlak birer mumdu. Konuşurken kabarıyordu; tıpkı içi sesle dolan bir yelken gibi.

"Siz ikiniz çiftleşmelisiniz; bariz olan dışında bir şey konuştuğunuz yok. Olmadı, bir ustura alın elinize."

"Böhm, seninle erekte oluyorum. Bütün bunlar ne anlama geliyor, Böhm?"

Böhm, pencerenin üst kısmındaki bir çatlaktan dışarı süzülüp özenle bir sokak lambasının yansıyan huzmesine tırmandı ve ışık altında, "A ha!", diye bağırdı.

Bebuquin dedi ki:

"Kusurlarım, kendime karşı iradem ya da kısmi intihar olmaksızın ne kendime ne de dünyaya tahammül edemezdim. Olumlu denen şeyler kadar gereklidir bunlar. Aksi takdirde her şey, kaprisli ve sonsuz ruhtan ibaret

olurdu. Sonunda da işte yine hep aynı büyük opera."

Euphemia: "Bebuquin, sende layığımı asla bulamadım. Birlikte yattık ama sen hemen felsefe yapmaya başladın. Bu da gülünç bir şey. İnsanın senin yanında kendini ciddiye alması mümkün değil. Bir çelişki diğerini yutup duruyor."

Heinrich Lippenknabe içeri girdi.

"Ah, bundan daha büyük zıtlık olamaz. Fakat bu zıtlığın yasaya tabi tutulması gerekir. Yasa özgürlüktür ve zıtlığı uyuma dönüştürür."

Şişman bir kadın da içeri girmişti; göğüsleri önden gidiyordu.

"İnsan uyumdan zevk almalı, her şeyi keyfe, rahat bir mutluluğa dönüştürmeli. Benim kadar -mükemmel olsaydınız..."

Bebuquin kadını camdan dışarı attı. Lippenknabe de kadının arkasından dışarı atladı, ondan önce yere vardı ve her ikisi birden bir çamaşır leğeninin içine yuvarlandılar; leğenden çıkmadan önce Lippenknabe kadına bir resim satmıştı. Antik bir gökyüzü altındaki çeşme misali, her taraflarından su akarken pazarlığa tutuşmuşlardı.

Bebuquin alçak sesle Euphemia'yla konuşuyordu.

"Her şey ölüme bağlı. Eğer burada son buluyorsa, o zaman tamamlanamayız. Öyleyse her şey tek tek kişilerden

daha fazlasına mı bağlı ve eğer bu doğruysa, o zaman yaşam sadece bir engel mi? Bu dünyada bir amaca sahip olmak çok gülünç.

Amaçlar hep aşkındır, ötelerin ötesindedir; yani bir öteye ihtiyacımız var ama buna inanmamak gerek çünkü nihayetinde her öte bir güç hırsızıdır. İki yol var: ya inanır ve Tanrıya emanet olursun (yani insanı yerine mıhlayan bir sabit fikirle aptallaşmış mistiksindir) ya da infilak eder ve patlatılırsın. Tek olası sonuç daima deliliktir. "

Euphemia: "Neden?"

"İçimden tramvaylar gibi geçen, beni benden koparan bu arzular; ıvır zıvır şeylerin pandomimiyle çevrili her yanım."

Şaşkın hayranları aşağıda ayak sürümeye devam ediyorlardı. Ressam şişman kadına, cinsel perhiz, kahramanlara özgü yalnızlık ve yaratıcılığın trajedisi üzerine nutuk atıyordu; amacı kadının ona ayak uydurmasıydı.

Ah, siz gecenin ağdalı sesleri, soluğu sisli sokak aralarında (lirik ciltlerin esas sebebi onlardır) gezinir, uzaklara dalıp giden gözlerle yürürsünüz; meydanlarda yalpalarken çocukların çoktan yitip gitmiş oyunlarıyla alay edersiniz.

On Sekizinci Bölüm

"Böhm'ü gömmemiz gerek," diye haykırdı Bebuquin, "herif can sıkmaya başladı."

Ölünün cesediyle (resmi bir meseleydi bu) kimse ilgilenmiyordu; tek istedikleri ondan kurtulmaktı.

Bebuquin, cenazeyi kaldırabileceklerine ikna olunca bardan dışarı çıkmıştı.

İntihar etmiş birisinin cesedi törenle götürülüyordu; cesedin arkası sıra yas tutan, boş bir cenaze arabası gidiyordu.

Bebuquin cenaze arabasına bindi ve mırıldanmaya başladı. Şehrin bitimine, son evlerin düzlüğün anlam ve önemini boşuna vurgulamaya çalıştıkları yere gelmiş ve mezarlığın orada durmuşlardı.

Bebuquin kimseye görünmeden içeri süzüldü.

Boş bir parsel bulmasına rağmen ilkin mezarı kazmaya çekinmiş ama sonra büyük bir öfkeyle işe girişmişti. Az çok bir çukur kazmayı becerene kadar merasimin de sonuna gelinmişti. Biraz daha kazdıktan sonra çukurun başına mezar taşı olarak kendisini yerleştirip kitabe niyetine de şunları söyledi:

"İçinden ağla ve eğil!"

Sonra da ellerini göğsünde kavuşturdu.

Güneş yükseldi ve çarmıha gerilmiş gibi duran Bebuquin'in üzerinde ışıldadı.

Duruşu, giderek düzenli bir serbest devinime dönüşmüştü.

"Önemsizlik, önemsizlik," diye öfkeyle hırlayarak acı dolu gözyaşlarını akıtmak için "Josefine Peters, kızlık soyadı Dewitz" isimli birinin mezarına yönelmişti.

On Dokuzuncu Bölüm

Son üç gecenin özeti.

Birinci Gece – Bebuquin beyaz renkli yastıkların arasına uzanıp sessizce yatarak, uzunca bir süre tavandaki kıpırtısız deliğe baktı. Bir an bataklıkta yüzdüğü hissine kapılmıştı. Sonra birden ateşi yükseldi ve kafasını parmaklarıyla kavrayarak korku içinde açık pencereden uzaklaştı; pencere onu dışarı uçurur diye korkuyordu. Konuşmaya mecali yoktu. Bir saat sonra kendine gelmiş ve konuşmuştu.

İkinci Gece – Bebuquin uykuya direniyordu. Kendini rüyalara bırakmanın tehlikeli olabileceğini düşünüyordu. Oldukça heyecanlı bir biçimde konuşuyor ve karanlık kuşların etrafında gezindiğini hissediyordu. Ardından çenesi kilitlendi.

Üçüncü Gece – Bebuquin huzur içinde uykuya dalmıştı.

Uykusunda birkaç kez şiddetle elleri kıpırdandı; gitgide yüzü kasılmış, derisi katlanıp kafatası etrafında kırış kırış olmuştu. Gözkapakları birkaç saniyede bir açılıyor, el ve ayak parmakları geriliyor, bütün bedeni ani sarsıntılar geçiriyordu. Sabaha karşı uyandı; konuşmaya takati kalmamıştı. Artık yalnız başına yemek de yiyemiyordu. Bir kereliğine olsun serinkanlı bir bakış fırlattı ve dedi ki:

Buraya kadar.

"SİZ ŞEYLERİ
MENGENEYE KOYSANIZ DA
HİÇBİR ZAMAN ONLARI YOK
EDEMEZSINIZ."

ENCORE

ISBN 978-605-9949-37-8

www.encorekitap.com

12 TL (KDV DAHİL)